

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

SUZANA SRAKAR

VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI SISTEM V INDIJI

Diplomsko delo

Ljubljana 2007

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

SUZANA SRAKAR

MENTORICA: docentka dr. Alojzija ŽIDAN

VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI SISTEM V INDIJI

Diplomsko delo

Ljubljana 2007

VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI SISTEM V INDIJI

Diplomska naloga obravnava vzgojno-izobraževalni sistem v Indiji, in sicer z glavnim vprašanjem, ali se ta sistem skozi čas spreminja in napreduje ali le stagnira in zaostaja za ostalimi sistemi izobraževanj po svetu. Ker je to bolj kompleksen problem, sem v obravnavo vključila tudi ženske, kaste in plemena kot ogrožene skupine, ki v večji meri niso vključeni v izobraževanje, in so tudi s strani družbe zatirani, globalizacijo, ki globalno narekuje napredek in spremembe na vseh področjih življenja, učitelje kot skupino ljudi, ki je odgovorna za implementacijo postavljenih učnih načrtov in njeno kakovost, ter državo, ki je v vsesplošnem napredku odvisna od izobraženosti populacije. Šele nato sem se lotila samih stopenj izobraževanja in bolj podrobne analize le-teh, od vrtca do fakultet. V zaključnem delu diplomske naloge pa sem prišla do zaključka, da se sistem izobraževanja spreminja in napreduje po zaslugi države, ki skozi različne nacionalne programe skuša izobraziti prebivalstvo in njim ter sebi omogočiti napredek.

Ključne besede: vzgojno-izobraževalni sistem, globalizacija, država, učitelji, manjšine.

EDUCATIONAL SYSTEM IN INDIA

My degree is discussing educational system in India with the main question: Is this system changing and developing through time or is it just stagnating and way behind other educational systems around the world? Because this topic is more complexed problem, I included in my discussion also women, castes and tribes as endanger group, which are mostly excluded from education and are also oppressed from the society, globalization, which globally dictate development and changes on all field of living, teachers, as a group of people, which are responsible for implementing prescribed curriculums an their quality and the state, which development is depended on education of population. Then I began to analize the levels of educational system, from kindergarten to faculty. In the final part of my degree I came to conclution, that educational system is changing and developing thanks to the state, which through different nacional programmes tries to educate all population and enable development them and her selfe.

Key words: educational system, globalization, state, teachers, minorities.

KAZALO

SEZNAM KRATIC.....	6
1. UVOD.....	7
2. METODOLOŠKI NAČRT IN HIPOTEZA.....	9
2.1 Metode in tehnike.....	10
2.2 Hipoteza.....	10
2.3 Struktura naloge.....	10
3. ZAKONSKA OPREDELITEV.....	13
4. DRUŽBENE VREDNOTE.....	17
5. VLOGA ŽENSK V INDIJI.....	18
5.1 Podrejenost žensk v zakonu.....	18
5.2 Otroške poroke.....	19
5.3 Dote.....	20
5.4 Ločitve.....	21
5.5 Dedovanje.....	21
5.6 Nasilje nad ženskami.....	21
5.7 Delo žensk.....	22
6. IZOBRAŽEVALNA POLITIKA.....	23
7. ŠOLSTVO IN GLOBALIZACIJA.....	26
7.1 Splošno o globalizaciji.....	26
7.2 Posledice globalizacije na šolstvo.....	27
7.3 Šolske reforme.....	28
7.4 Vloga učiteljev.....	30
7.5 Vloga učencev.....	33
7.6 Vloga informacijsko-komunikacijske tehnologije.....	34
7.7 Vloga države.....	36
8. IZOBRAŽEVALNI SISTEM V INDIJI.....	40
8.1 Vrtci.....	40
8.2 Osnovne šole.....	42
8.2.1 Shema Sarva Shiksha Abhiyan.....	43
8.3 Univerze.....	44
8.3.1 Univerzitetna komisija (UGC).....	45
8.3.1.1 Financiranje.....	45
8.3.2 Kolidži.....	47
8.3.3 Fakultete.....	48
8.3.3.1 Naziv magister in doktor.....	47
8.3.4 Programi za izmenjavo študentov in učiteljev.....	49
8.4 Druge institucije.....	49
8.4.1 Program neformalnega izobraževanja.....	50

8.4.2 Izobraževanje na daljavo	50
8.4.3 Izobraževanje odraslih.....	51
8.4.4 Ustanove za različno sposobne osebe	51
8.5 Pismenost prebivalstva	52
8.5.1 Pismenost v kastah in plemenih	53
9. MOŽNE REŠITVE	55
9.1 Zavedanje staršev	55
9.2 Mobilizacija skupnosti	55
9.3 Ekonomska spodbuda.....	56
9.4 Medijska pozornost	57
10. ZAKLJUČEK.....	58
10.1 Preveritev hipotez.....	59
11. LITERATURA.....	61
PRILOGE	65
PRILOGA A: Osnovna šola v Ladaku	65
PRILOGA B: Primer programa na indijski univerzi Jawaharlal Nehru.....	67
PRILOGA C: Izobraženost indijskih učiteljev.....	69

SEZNAM KRATIC

ILO International labour organization – Mednarodna organizacija dela

UNICEF United nations children´s fund – Sklad združenih narodov za otroke

UNESCO United nations educational, scientific and cultural organisation – Organizacija združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo

OECD Organization for economic co-operation and development – Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj

ISCED International standard classification of education – Mednarodna standardna klasifikacija izobraževanja

IKT Informacijsko komunikacijska tehnologija

UGC University grants commission – Univerzitetna komisija

1. UVOD

Prebivalstvo v Indiji šteje približno 989 milijonov ljudi in spada na drugo mesto po številu prebivalstva na svetu. Od tega je okoli 120 milijonov žensk, ki živijo v revščini. Več kot 70% ljudi živi zgolj od tega, kar pridelajo. Je tudi ena izmed redkih držav, kjer število moških močno prekaša število žensk (Internet 9).

V svoji diplomski nalogi bom skušala predstaviti način, kako se ta družba spopada z globalizacijo. Kako vse te spremembe, ki jih globalizacija prinaša s seboj, vplivajo na ljudi, predvsem njihovo zavest. O globalizaciji se dandanes veliko govori in ne moremo zanikati dejstva, da je to fenomen, ki močno vpliva na družbo. Globalizacija je kombinacija blaga, storitev in kapitala. Pomeni tekmovalnost med narodi in hkrati povečuje hiter razvoj komunikacije in računalniške tehnologije. V smislu poslovnega razmišljanja je globalizacija bolj globalna kot pa regionalna ali nacionalna. Po mojem mnenju je prav zavest oziroma kultura tista, ki narekuje življenje teh ljudi. Kulturno najpomembnejša je družina. Ta tradicionalna zavest je tako vkoreninjena v ljudeh, da je vsakršna, pa naj bo še tako majhna sprememba, takoj zavrnjena, četudi je mišljena pozitivno in je njen namen izboljšanje njihovih življenj.

Indija je dežela tretjega sveta, ki se počasi razvija in prilagaja spremembam, ki se pojavljajo v družbi. Najbolj pomembna lastnost posameznika je, da je dober človek. Izobraževanje tega ne ponuja, daje pa znanje, ob katerem se povečajo tudi človekove želje. Zato je izobraževanje bolj moška domena, da se priučijo poklica. Ženske pa so ravno zaradi tega strahu, da bodo več vedele kot moški, zatirane in stereotipizirane. Vendar se kljub temu borijo za svoj boljši jutri. Vedno več deklic se odloča za izobraževanje, za boljše življenje, proti zatiranosti. To je predvsem vidno v velikih mestih. Slika na podeželju pa je še vedno žalostna, saj so tam tako dečki kot deklice precej neizobraženi in tudi v veliki meri nepismeni.

Država se mora veliko bolj vmešati v življenja posameznikov, da bodo njihovi državljani pismeni, izobraženi, sposobni nadgrajevati in izboljševati svoja življenja. Poskrbeti mora tudi za osnovna sredstva izobraževanja, kot so primarno šole, knjige in usposobljeni učitelji in nato še za prisotnost učencev. Otroke bi morali že od majhnega učiti, da je izobrazba pomembna za njihovo nadaljnje življenje. Ker so starši neizobraženi in jih je veliko tudi nepismenih, mislijo, da je tako najbolje tudi za njihove otroke. Zato ti ne hodijo v šole. Tako

nastane začarani krog, ki ga lahko predre le država z zakoni, raznimi programi, tudi prostovoljci, ki bi ozaveščali ljudi glede nujnosti izobraževanja. Sem je potrebno vključiti tudi različne organizacije, tudi na mednarodni ravni.

Napredek je potrebno ves čas spremljati in ocenjevati. Le tako lahko vidimo, kje so bile narejene napake in kje lahko kakšno stvar še popravimo in izboljšamo. Na ta način ne nazadujemo, ampak se postopno izboljšujemo.

2. METODOLOŠKI NAČRT IN HIPOTEZA

Vzgoja in izobraževanje v Indiji je bila zame zanimiva tema, saj je ta dežela v očeh večine ljudi zaostala na vseh področjih družbenega življenja. Lotila sem se ravno teme, o kateri je Sloveniji relativno malo literature, tako da mi je to predstavljalo še dodaten izziv.

Za vsa vprašanja, ki so se mi porajala, sem se navezovala na strokovno literaturo, v kolikor mi je bila lahko v pomoč, v večini pa na internetne vire.

Kot temelj obravnavane tematike sem izbrala vzgojo in izobraževanje v Indiji, ki pa se tesno povezuje tudi z drugimi dejavniki. To so družbene vrednote ljudi in globalizacija, ki počasi, a vztrajno prodira in spreminja Indijo in njen sistem delovanja. Tudi sama nepismenost in neizobraženost ljudi predstavlja pereč problem za državo.

Najprej sem se obrnila na zakon in pogledala, kaj pravi o človekovih pravicah oziroma o pravicah otrok in kakšne so mednarodne stopnje izobraževanja v katere se lahko razvrščajo izobraževalni programi. Mednarodne stopnje izobraževanja sem tudi primerjala z indijskim sistemom stopenj izobraževanja. Seveda pa se nisem mogla takoj osredotočiti na vzgojno-izobraževalni sistem v Indiji, saj gre za bolj kompleksni problem.

Družbene vrednote v Indiji so že stoletja stare in se skoraj da ne spreminjajo. Njihova tradicija je tako dolga, da se je Indija na nek način zaprla pred zunanjim svetom in je uspešno kljubovala spremembam, ki jih prinaša globalizacija. Tudi ženska vloga v družbenem življenju je izredno podcenjena. Ženska primarna dolžnost je še vedno skrb za dom in družino in nikakor ne za izobraževanje oziroma višje položaje na delovnem mestu. Ženska je obravnavana kot manj inteligentno bitje.

Zaradi takega prepričanja se razvoj izobraževanja le počasi spreminja. Tu je vpeta globalizacija, vloga države, učiteljev, informacijsko-komunikacijske tehnologije in tudi vloga učencev. Naloga vseh teh elementov spreminjanja celotnega sistema je, da s skupnimi močmi izboljšujejo življenje posameznikov, celotne populacije in posledično tudi razvoj države.

2.1 Metode in tehnike

Z namenom prikaza vzgojno-izobraževalnega sistema Indije sem uporabila več raziskovalnih metod, na podlagi katerih sem lažje preverila zastavljeno hipotezo. Z namenom jasne opredelitve nekaterih pojmov, sem uporabila metodo zbiranja virov, metodo analize in interpretacijo sekundarnih virov kot tudi metodo analize in interpretacije primarnih virov (predvsem zakonov). Pri sekundarnih virih sem uporabila obstoječo strokovno literaturo, ki se splošno nanaša na vlogo globalizacije, žensk, družbenih vrednot, politike izobraževanja; pri samih sistemih izobraževanja in bolj konkretnih podatkih pa sem uporabila internetne vire. In ravno ti viri dokazujejo, da je bil moj pristop tudi analitični in v nekaterih odsekih tudi primerjalni.

2.2 Hipoteza

Z namenom približanja samega sistema izobraževanja v Indiji, sem se v diplomski nalogi osredotočila na družbene vrednote, ki zapovedujejo način življenja v Indiji, na ženske, ki so zatirane, in na globalizacijo, ki spreminja življenja ljudi na boljše.

Glavna hipoteza: Vzgojno-izobraževalni sistem v Indiji je v veliki meri razvit, vendar se še spreminja in izboljšuje.

V pomoč pri preverjanju glavne hipoteze sta dve delovni hipotezi:

1. Izobraževalni sistem v Indiji se le počasi izboljšuje, saj je pritisk družbenih vrednot in same kulture še izjemno velik.
2. Stanje na področju vzgojno-izobraževalnega sistema v Indiji se izboljšuje, saj se država in njeni posamezniki ne morejo ubraniti globalizaciji, ki jim prinaša novosti v vseh aspektih življenja.

2.3 Struktura naloge

Diplomska naloga je sestavljena iz poglavij in podpoglavij, pri čemer sem v uvodnem poglavju nakazala problematiko diplomske naloge.

Metodološki načrt vsebuje opredelitev uporabljenih raziskovalnih metod, na podlagi katerih sem preverjala postavljeno glavno hipotezo in dve delovni hipotezi.

V tretjem poglavju sem se osredotočila na zakonsko opredelitev človekovih pravic, kot tudi mednarodnih stopenj, v katere se lahko izobraževalni programi razvrščajo. Le-te sem opredelila tudi za Indijo.

Opisati sem želela tudi samo stanje v Indiji, kjer so zasidrane že stoletja stare družbene vrednote, ki upočasnjujejo napredek same države. To sem opredelila v četrtem poglavju. Same družbene vrednote pa se dotikajo tudi vloge žensk v Indiji. Ženske so v izredno podrejenem položaju. Obravnavane so kot bitja, katerih naloge in zadolžitve so le znotraj doma. Izven doma pa nimajo kaj iskati, saj je moški tisti, ki podpira štiri vogale hiše in finančno skrbi za svojo družino. To sem malo bolj podrobno opredelila v petem poglavju.

V šestem poglavju sem se dotaknila same izobraževalne politike – kako se je spreminjala skozi čas in kako so pretehtani stroški za izobraževanje.

Vse to pa je povezano z globalizacijo in njenimi posledicami na šolstvo in reformiranjem samega šolstva, kar sem opredelila v sedmem poglavju. Globalizacija prinaša novo tehnologijo v šole, zato je potrebno spremeniti tudi sam način poučevanja in učenja. Računalniki, internet in druga tehnična oprema posodablja tradicionalno izobraževanje. Prav tako je pomembna tudi vloga učiteljev, učencev, informacijsko-komunikacijske tehnologije in države. Ti elementi se morajo med seboj povezati in kar najbolje sodelovati za napredek.

V osmem poglavju pa sem se lotila samih izobraževalnih sistemov v Indiji, od vrtca, osnovnih šol, kolidžev pa tja do fakultet. Nekaj besed sem namenila tudi drugim vrstam institucij. Pri obravnavanju sistemov izobraževanja sem se osredotočila tudi na opismenjevanje ljudi, ki le počasi napreduje. Pri pismenosti pa je potrebno omeniti tudi ogrožene skupine, kot so ženske, kaste in plemena, ki so tudi deležni posebne pozornosti.

Na koncu, v devetem poglavju, pa sem skušala pogledati v prihodnost – na kakšen način oziroma s kakšnimi postopki je mogoče izboljšati življenja in tudi miselnost ljudi, da bi se bolj približali mednarodnim standardom.

V zaključnem delu diplomske naloge sem podala zaključke in ugotovitve preverjanja postavljenih hipotez. Tudi sama sem se opredelila do obravnavane tematike.

3. ZAKONSKA OPREDELITEV

Najprej bi se rada oprla na zakonska določila o človekovih pravicah oziroma bi rada zgolj izločila dejstva, ki se nanašajo na delo otrok. V Indiji je to pereč problem, saj je veliko otrok primoranih delati zaradi slabega finančnega položaja svojih družin. Zato je take otroke potrebno zaščititi. V nadaljevanju bom predstavila mednarodne stopnje izobraževanja, kakšno izobrazbo posamezna stopnja doprinese in kako si sledijo stopnje izobraževanja v Indiji.

Splošna deklaracija o človekovih pravicah pravi, da ima vsak pravico do izobrazbe. ILO politika je že leta 1921 sprejela mednarodne dokumente – konvencije, ki zagotavljajo otrokom pravice:

- Mlajši od 14 let ne smejo biti zaposleni, razen izven šolskega in ta zaposlitev ne sme motiti njihovega obiska šole – Konvencija za države v razvoju.
- Mlajši od 15 let morajo imeti zaključeno osnovno šolanje preden začnejo delati – Konvencija za države z manj razvito ekonomijo in izobraževanjem.

(International Labour Office: 1997).

Mednarodna standardna kvalifikacija izobraževanja pa določa stopnje, v katere se lahko izobraževalni programi razvrščajo (ISCED 1997):

Stopnja 0: predprimarna vzgoja in izobraževanje,

Stopnja 1: primarno izobraževanje ali prvo obdobje osnovnega izobraževanja,

Stopnja 2: nižje sekundarno ali drugo obdobje osnovnega izobraževanja,

Stopnja 3: višje sekundarno osnovno izobraževanje,

Stopnja 4: posekundarno predterciarno izobraževanje,

Stopnja 5: prvo obdobje terciarnega izobraževanja (se ne konča z najzahtevnejšo akademsko kvalifikacijo),

Stopnja 6: drugo obdobje terciarnega izobraževanja (se konča z najzahtevnejšo akademsko kvalifikacijo).

V nadaljevanju bom podrobneje predstavila posamezne stopnje razvrščanja izobraževalnih programov, kot jih je opredelila Mednarodna standardna klasifikacija izobraževanja in že znotraj teh bom skušala podati primere tudi za Indijo.

STOPNJA 0: To je začetno obdobje organiziranega poučevanja, namenjeno pretežno uvajanju še zelo majhnih otrok v okolje. Gre za postopno premoščanje razlik med šolskim in domačim okoljem. Po končanih tovrstnih programih otroci nadaljujejo izobraževanje na prvi stopnji (to je primarna vzgoja), vendar stopnja nič ni pogoj za vpis v prvo stopnjo.

Centri za otroško izobraževanje (ang. Centres for childhood education) so kot primer za Indijo. Nekateri od teh centrov, ki so organizirani v sklopu vladnih programov, so namenjeni določenemu prebivalstvu, na primer otrokom iz ruralnih območij.

STOPNJA 1 in 2: V teh dveh stopnjah je cilj zagotoviti učencem začetno osnovno izobraževanje v branju, pisanju in matematiki, skupaj s temeljnim razumevanjem drugih predmetov (zgodovina, zemljepis, naravoslovje, družboslovje, risanje, glasba). Ponekod je vključen tudi verski pouk. V čedalje večjem številu držav je opaziti, da obsega primarno izobraževanje tudi del sekundarnega izobraževanja (stopnja dve). Starost ob vpisu je na splošno med petim in sedmim letom otrokove starosti. V mnogih državah v razvoju imajo programe neformalnega izobraževanja ali alternativno šolanje. Ti programi so namenjeni otrokom in mladini, ki niso začeli primarnega izobraževanja v ustrezni starosti ali pa so pred koncem zapustili šolo in bi želeli nadaljevati po enem ali več letih prekinitve. V nekaterih državah v razvoju zaradi pomanjkanja kvalificiranih učiteljev zaposlujejo nekvalificirane ali priučene učitelje. Sem spadajo tudi programi opismenjevanja, osnovnih numeričnih in drugih spretnosti za odrasle, ki naj bi bili razvrščeni v prvo stopnjo. V mnogih državah zagotavljajo različne vrste kratkih programov za te odrasle.

Primer v Indiji je program neformalnega izobraževanja in izobraževanja odraslih. To sta programa, ki sta približno na enaki ravni kot primarno izobraževanje kje drugje po svetu.

STOPNJA 3: Ti programi se začnejo po koncu osnovnega izobraževanja oziroma obveznega izobraževanja v državah, ki to predpisujejo. Na tej stopnji so možne različne smeri in vrste programov. Strokovno in poklicno izobraževanje na tej stopnji omogoča pridobitev za zaposlovanje na delovnih mestih tehnikov. Po končanih programih posamezniki pridobijo na podlagi nacionalnih preizkusov znanj zaključno spričevalo.

V Indiji taki programi trajajo od dveh do štirih let v srednjih strokovnih oziroma poklicnih institucijah, ki pripravljajo dijake na določene poklice na področju tehnike ali na drugih strokovnih poklicnih področjih. Ena od šol je Polytechnics, kjer programi trajajo tri leta, vendar se posamezniki lahko vpišejo po desetih razredih primarnega/nížjega sekundarnega izobraževanja.

STOPNJA 4: Ti programi so na meji med višjim sekundarnim in terciarnim izobraževanjem. So kratki poklicni programi, namenjeni dijakom za vpis na peto stopnjo, ki so se pred tem izobraževali po takem programu tretje stopnje, ki jim ni omogočila vpisa na peto stopnjo. Vsebina programa je bolj specializirana oziroma podrobnejša, vendar ne dosti bolj zahtevna od programa tretje stopnje. Udeleženci so stari od osemnajst do dvajset let, možen pa je tudi vpis starejšim. Program je razvrščen v dve kategoriji:

- ISCED 4A: Splošno izobraževanje, predpoklicno/predstrokovno izobraževanje, poklicno/strokovno izobraževanje.
- ISCED 4B: Splošno izobraževanje, predpoklicno/predstrokovno izobraževanje, poklicno/strokovno izobraževanje.

Kratica A pomeni nižjo stopnjo kot B in izbira vpliva na kasnejše izobraževanje, glede na vrsto izbranega programa in zbirnem teoretičnem trajanju programa.

STOPNJA 5: Te programe izvajajo univerze, kolidži in podobne institucije visokošolskega izobraževanja. Na tej stopnji so različni programi in raznolikost v načinu izvajanja. Večino programov se izvaja kot redno izobraževanje (študenti so ves čas prisotni na predavanjih), drugi programi pa se izvajajo kot izredni študij (študentje lahko tudi delajo). Obstajata dve podkategoriji:

- ISCED 5A: Ti programi so večinoma teoretski/pripravljajo na raziskovalno delo ali zagotavljajo dostop do zelo zahtevnih poklicev.
- ISCED 5B: Ti programi so bolj praktični/strokovni/poklicno specifični.

Programi A so večinoma teoretični. Posamezniki s to stopnjo pridobijo kvalifikacijo za vstop v raziskovalne programe in poklice, ki zahtevajo visoko stopnjo sposobnosti. Programi B pa so bolj praktični, tehnični, specifični za določen poklic.

Primer v Indiji so programi za pridobitev visokošolske izobrazbe v poklicnih predmetih, kot sta turizem in hotelski management, ki se izvajata med številnimi drugimi na nekaterih univerzah.

STOPNJA 6: Sem spada pridobitev najzahtevnejše akademske kvalifikacije, kot je doktorska. To je zahteven študij in izvirno raziskovalno delo. Predavanja so lahko tudi obvezna. Uspešna zaključitev programa (predložitev doktorskega dela oziroma dizertacije) omogoči posamezniku dostop do učiteljskega delovnega mesta na univerzah in drugih institucijah,

delovna mesta raziskovalcev v vladi, gospodarstvu in drugih organizacijah, ki zaposlujejo raziskovalce (Internet 10).

V Indiji je sistem razdeljen na predprimarno, primarno, srednjo, sekundarno, in terciarno šolstvo:

- Predprimarno izobraževanje je sestavljeno iz nižje in višje stopnje vrtca, kjer se pri otrocih razvijajo prve sposobnosti branja in pisanja.
- Primarno izobraževanje vključuje otroke stare med šestim in enajstim letom, ki so razvrščeni od prvega do petega razreda.
- Sekundarno izobraževanje vključuje učence stare med enajst in petnajst leti, ki so organizirani od šestega do desetega razreda.
- Višje sekundarno izobraževanje vključuje študente stare med šestnajstim in sedemnajstim letom in enajstim in dvanajstim razredom. V nekaterih krajih je koncept, imenovan srednja šola za šesti, sedmi in osmi razred. V takih primerih so razredi od devetega do dvanajstega in so kvalificirani pod višje sekundarno izobraževanje.
- Višje izobraževanje v Indiji je namenjeno za specializacijo na določenem področju in vključuje tehnične šole (kot je indijski inštitut za tehnologijo), kolidže in fakultete. Za pridobitev diplome traja študij medicine pet let, splošna profesionalizacija štiri leta, umetnost in komercialna področja pa tri leta.
- Podiplomski študij pa traja še leto in pol do tri leta do najvišjega akademskega naslova (Internet 9).

Stopnje razvoja se v Indiji in po Mednarodni standardni kvalifikaciji skoraj popolnoma prekrivata, torej Indija sledi mednarodnim določilom in standardom in ne moremo reči, da v razvoju šolstva bistveno zaostaja za naprednimi državami.

4. DRUŽBENE VREDNOTE

Čeprav so družbene vrednote v Indiji nekaj posebnega in se ne spreminjajo tako hitro kot drugje v svetu, pomenijo za Indijce veliko in jim dejansko narekujejo njihova življenja. Te družbene vrednote so že stoletja stare, pa vendar izjemno spoštovane. Vsaka kršitev ali nespoštovanje teh vrednot pomeni za posameznika ali družino sramoto in postranske poglede svojih sosedov in okolice.

Tradicionalna ideja družbenih razredov in hierarhije je močno vplivala na indijski sistem osnovnega izobraževanja. Dualni sistem obstaja iz leta 1990. Družine srednjega razreda pošiljajo svoje otroke v privatne šole, medtem ko družine nižjega razreda pošiljajo otroke v šole, ki so skoraj brez notranje opreme, ki imajo izredno malo finančnih sredstev - ponavadi so to vaške šole (Internet 5).

Tradicionalna družbena vrednota je tudi, da mlade indijske neveste odrastejo v prepričanju, da so njihove lastne želje in interesi podrejeni željam njihovih mož in njegove družine. Primarna dolžnost mladoporočene ženske je, da rodi sinove. Le na ta način si lahko izboljša položaj v hierarhiji moškega gospodinjstva. Sinovi pomenijo glavni vir ekonomske varnosti v starosti staršev. Na severu države je takovrstno dojemanje izredno močno in ko starši obiščejo svoje poročene hčere, od njih ne sprejemajo nobene hrane ali kakršnekoli gostoljubnosti. Ker imajo ženske nizke samostojne prihodke in pomanjkljivo kontrolo nad svojimi prihodki, jih le malo lahko ekonomsko podpre svoje starše (Internet 8).

Zanimivo je, da se je indijska vlada leta 1965 strinjala, da se knjige, v katerih nastopajo tako moški kot ženski liki, ponovno napiše oziroma predela, z namenom, da ne bodo prikazani v stereotipnih vlogah. Študija teh tekstovnih knjig, narejena v letu 1980, pa je pokazala, da moški še vedno igrajo glavne karakterje v lekcijah. Moški zasedajo visoko prestižne zaposlitve in so prikazani kot močni, inteligentni in pustolovski. Nasprotno pa je bilo z ženskimi vlogami. Na mestih, kjer so bile vključene v tekst, so bile upodobljene kot šibke, nemočne, pogosto kot žrtve zlorab in pretefov. Ti opisi so močna ovira za izboljševanje ženske pozicije v družbi (Internet 7).

5. VLOGA ŽENSK V INDIJI

Kot je bilo že v prejšnjem poglavju načrtano, so ženske v podrejenem položaju in nimajo nobene besede pri odločanjih. Njihova vloga v družbi je majhna, v večini so le gospodinje in njihova naloga je rojevanje sinov, saj so deklice nezaželjene. V nadaljevanju bom nekoliko bolj opredelila njihovo vlogo in jasno prikazala njihovo podrejenost na vseh področjih.

5.1 Podrejenost žensk v zakonu

Ustava zagotavlja ženskam enake pravice kot moškim, vendar močna patriarhalna tradicija že stoletja narekuje običaje, ki zadevajo zgolj ženska življenja. V večini indijskih družin je rojstvo hčere kot obveznost, vzgojena je v prepričanju, da je manjvredna in podrejena moškim. Sinovi so oboževani in slavljani. Običajni hindujski poročni blagoslov pravi, da naj bo ženska mati stotim sinovom. Že v listinah, ki sežejo tisočletja nazaj, tja pred Kristusovo rojstvo, je zapisano, da mlada dekleta, mlade ženske in tudi starejše ženske ne smejo samostojno narediti ničesar, tudi v domači hiši ne. V mladosti morajo biti ženske podrejene svojim očetom, nato svojim možem, ko pa gospodar umre, se podredijo svojim sinovom; ženska ne sme biti nikoli samostojna.

Izpostavljenost zunanjemu svetu in interakcija z zunanjim svetom so osnovnega pomena in determinirajo možnosti, ki so na voljo ženskam v vsakdanjem življenju. Avtonomija in sposobnost odločanja tako v kot zunaj gospodinjstva močno vpliva na položaj žensk v Indiji. Ta je na severu države izredno slaba. Tradicionalna hinduistična družba je na severnih ruralnih predelih hierarhična, dominanten je moški, kar je očitno tudi iz poročnih običajev. Pričakovano je, da se poroča znotraj predpisanih ločnic; ženin in nevesta ne smeta biti v sorodu, prav tako nimata nobene besede pri celotni ceremoniji in moški mora živeti zunaj rojstne vasi ženske. Po poroki se nevesta preseli k moževi družini. Taka nevesta je tujka v tujem prostoru. Nadzorovana je s strani starejših žensk v gospodinjstvu, katerih obnašanje se odraža glede na spoštovanje moža do žene.

Na jugu Indije pa je ravno nasprotno. Hčer tradicionalno poroči materinega brata ali sina materinega brata (njenege prvega bratranca). Taka ureditev poroke ima velik vpliv na žensko. Moški se raje poročajo z ženskami, s katerimi so v sorodu, tako da ne obstaja stroge razlike

med patrilinearnostjo in moževimi sorodniki. Ženske se poročajo v gospodinjstva, ki so blizu njenega rojstnega doma, tako da ostanejo tudi tesno povezane v odnosu s svojimi sorodniki.

Tudi dejstvo, da ženske manj časa dojijo hčere, kaže na močno željo po sinovih. Če si pa še posebej močno želijo moški naraščaj, potem poskušajo zelo kmalu po porodu deklic ponovno zanositi. Nasprotno pa se izogibajo ponovni nosečnosti, če se jim rodi sin.

Primarno se kaže diskriminacija s strani staršev do svojih hčera v času bolezni. Takrat jih starši le redko peljejo k zdravniku, kar pa je prav nasprotno kot poskrbijo za svoje sinove. Kot odrasli prejemajo ženske manj zdravstvene pomoči kot moški. Le malokrat priznavajo, da so bolne in rajši čakajo, da bolezen napreduje ali pa da jim nekdo drug poišče zdravstveno pomoč. Ženska socializacija, da tolerirajo bolečino, in njihov odpor, da bi jih pregledal moški zdravnik, kažejo na zadrego v njih po iskanju primerne zdravstvene oskrbe.

Primeri so tudi, ko se ženske dogovarjajo v bankah in državnih uradih, in so velikokrat bojkotirane s strani moških in žensk iz skupnosti, kjer živijo, s pojasnilom, da so preveč napredne. Tudi uradi sami imajo že vnaprej določeno mnenje o tem, česa so ženske sposobne, prav tako pa stereotipizirajo žensko delo (Internet 8).

Ženska je torej v vseh pogledih bitje, ki je naučeno tolerirati bolečino in prenašati ponižanja ter konstantna prilagajanja v odnosu do moškega in družine.

5.2 Otroške poroke

Tudi otroške poroke so še vedno pereč problem Indije. Gre za mlade otroke, ki se morajo po nalogi staršev poročiti in si ustvariti svoje gospodinjstvo.

Leta 1976 je dopolnilo akta o omejitvi otroških porok dvignilo minimalno legalno starost za poroke iz 15 na 18 let za mlade ženske in iz 18 na 21 let za mlade moške. Vendar so v mnogih ruralnih skupnostih ilegalne otroške poroke še vedno pogoste. V nekaterih ruralnih območjih se skoraj polovica deklic poroči v starosti med 10 in 14 let. Ker se pritiska na ženske, da dokažejo svojo plodnost, skušajo takoj po poroki zanositi. Zato so mladoletne poroke sinonim

za mladoletna rojstva; groba ocena je, da je 10 do 15 odstotkov vseh rojstev, ravno rojstev mladoletnih deklic (Internet 8).

Maja 1998 je New York Times pisal članek o otroških porokah. Opirali so se na raziskavo iz leta 1993, v katero je bilo zajetih 5.000 žensk iz Radžastana (Zvezna država na severozahodu Indije). Rezultati so pokazali, da se je 56% teh žensk poročilo pred svojim 15 letom. Komaj 18% jih je bilo pismenih in samo 3% teh žensk je uporabilo eno izmed oblik zaščite pred zanositvijo, in to ni bila sterilizacija. 63% otrok teh žensk, ki so bili stari manj kot 4 leta, so bili nezadostno hranjeni. Otroške poroke pripomorejo k zaostalosti Indije v pravicah žensk. Problem prav tako vključuje število rojstev, revščino in nedohranjenost, visoko nepismenost in otroško smrtnost; prav tako pa nizko pričakovano življenjsko starost, še posebno med ruralnimi ženskami. Vsako leto pridejo iz vladnih pisarn formalna opozorila, da so otroške poroke ilegalne, vendar imajo ta opozorila le majhen vpliv na prebivalstvo.

V zadnjih nekaj desetletjih so se vzorci porok drastično spremenili. Socialni, ekonomski in demografski napredki so vplivali na zmanjšanje porok med bližnjimi sorodniki. Vendar so kljub temu ženske na jugu še vedno ogrožene, vse dokler bo v večini osnovna etika porok severa medsebojno sorodstvo (Internet 8).

5.3 Dote

V Indiji se vsako leto zgodi 6.000 umorov iz naslova dot. To še vedno obstaja, pa čeprav akt, ki govori o dotah, obstaja že 33 let, vendar pa v primerih kršitev ne zapoveduje nobene zaporne kazni. Čeprav so tisti, ki dajejo, in tisti, ki prejemajo doto, lahko kaznovani po obstoječem zakonu, se ni nihče pripravljen pritožiti. Šele ko se zgodi smrt zaradi dote, te pritožbe postanejo javne. Ocena povprečne dote danes je ekvivalentna petim letnim družinskim prihodkom. Visoki stroški porok in dot so glavni povzročitelji zadolženosti med revnim prebivalstvom. Kvantiteta izmenjave dot je še vedno največja med višjimi razredi družbe, vendar se 80% smrti zaradi dot in 80% nadlegovanja zaradi dot zgodi v srednjih in nižjih razredih družbe. Bizarno je, da je breme umora pogosto preloženo na žensko, ki tako zaščiti moškega. Včasih celo z priznanjem. Pogosto se tudi zgodi, da starejše tašče prevzemajo odgovornost za umor in s tem načinom pripomorejo k izpustitvi njihovih sinov ali

mož. Vendar kljub temu dota ostaja znak za poroko. Ljudje to sprejemajo, saj so take oblike nasilja postale del družinskega življenja (Internet 8).

5.4 Ločitve

Ločitve so redke. To je sramotno priznanje ženskega neuspeha kot žene in snahe. V letu 1990 so ločene ženske predstavljale slabih 0,08% vse ženske populacije. Pravice žensk v primerih ločitev so šibke. Čeprav tako hindujski kot muslimanski zakoni prepoznavajo pravice žensk in otrok in naj bi jih varovali, se to le redko zgodi in se jih večkrat krši. Pri ločitvah ženske nimajo nobenih pravic pri zahtevanju premoženja oziroma imetja, pridobljenega skozi zakon. Njihov prispevek k obstoju družine in imetju družine tako ostane neprepoznaven in nenagrajen (Internet 8).

5.5 Dedovanje

Pravice žensk do dedovanja so omejene in pogosto kršene. Sredi 50-ih let je hindujski zakon dal ženskam pravico do dedovanja, posvojitve in ločitev. Muslimanski zakon pa se močno razlikuje, saj dovoljuje poligamijo, ki jo hindujski zakon prepoveduje. Kljub različnim zakonom, ki ščitijo pravice žensk, še vedno prevladuje tradicionalni patriarhat. Po hindujskem zakonu imajo sinovi neodvisen del v imetju svojih prednikov. Del imetja, ki naj bi pripadal hčeram pa je osnovan od dela, ki ga prejme njihov oče. Oče lahko tudi razdedini hčer z odrekom svojega dela imetja prednikov, vendar pa ima sin svoj del lastnine še vedno v svoji lasti. Poročene hčere nimajo nobene stanovanjske pravice v domu partnerjevih prednikov, čeprav se soočajo z nadlegovanjem v zakonu. Ti šibki zakoni, ki naj bi ščitili ženske še niso bili primerno uveljavljeni. Kar v realnem življenju pomeni, da imajo ženske še vedno zelo majhen dostop do zemlje in imetja, ki predstavlja velik del prihodkov in dolgoročno ekonomsko varnost (Internet 8).

5.6 Nasilje nad ženskami

Nasilje moških nad ženskami je svetovni fenomen. Čeprav tega ne doživi vsaka ženska in veliko jih tudi upa, da tega ne bodo nikoli doživele, je strah pred nasiljem pomemben del

življenja večine žensk. Determinira, kaj delajo, kje to delajo in s kom. Strah pred nasiljem je posledica pomanjkanja ženske participacije v aktivnostih tako zunaj kot tudi znotraj svojih domov. Znotraj doma so ženske in dekleta predmet psihičnih in spolnih zlorab, ki so tretirane kot kaznovanje oziroma kot kulturno upravičeno nasilje. Ta dejanja oblikujejo njihovo vedenje do življenja nasploh in njihova samopričakovanja.

V zadnjih letih je število okrutnih dejanj, storjenih proti ženskam, zaskrbljujoče naraslo. Vsakih 26 minut je ena ženska zlorabljena. Vsakih 34 minut se zgodi posilstvo. Vsakih 42 minut pride do spolnega nadlegovanja. Vsakih 43 minut je ugrabljena ena ženska. Vsakih 93 minut zažgejo žensko zaradi dote. V četrtini primerov prijavljenih posilstev gre za dekleta stara 16 let, vendar v večini primerov sploh ne pride do uradne prijave. Kazni so stroge, obsodbe pa redke (Internet 8).

5.7 Delo žensk

V delih Indije, kjer se je pojavila tehnologija, so ženska delovna mesta zamenjali moški. Mlatenje žita je bilo skoraj izključno delo žensk, vendar so s prihodom poljedelskega spravljalnega stroja žita, s katerim lahko delajo le moški, ženske izgubile pomemben vir dohodka. S procesom mehanizacije v kmetijskih dejavnostih je pripeljalo do spolne diskriminacije. Ženske lahko opravljajo le dela, ki ne zahtevajo posebnih veščin. Zaposlene so tam, kjer je izredno pomanjkanje moške delovne sile ali za specifična dela, kot je pobiranje bombaža. Neenak dostop do izobraževanja preprečuje ženskam, da bi se naučile veščin, ki so potrebne za opravljanje dela s stroji. S prihodkom gospodinjstva upravljajo le moški (Internet 8).

Ta prikaz dnevnega zaničevanja žensk mi jemlje sapo. To je nezaslišano in nedopustno, pa vendar se dogaja. Vlada Indije ima vse potrebne zakone, vendar pa je nadzor nad kršitelji zelo slab oziroma ga sploh ni. Prvi korak je s strani države, ki bi morala pomagati ženskam in jih zaščititi, na drugi strani pa so ženske, ki so s strani okolice, ki jih obdaja, zmanipulirane in verjetno že tudi mišljenja, da so si ta grozodejstva zaslužile.

6. IZOBRAŽEVALNA POLITIKA

Kako Indija vodi svojo izobraževalno politiko, kaj so njeni cilji v prihodnosti, kako izobraziti neizobraženo in nepismeno prebivalstvo, kako bo država to finančno zmogla in še mnoga druga vprašanja, ki so se mi porajala ob pisanju, sem razdelala v nadaljevanju.

Visoko šolstvo v splošnem pomeni visok strošek šolanja, osnovno izobraževanje pa predstavlja nizek strošek. V večini držav so stroški državnega univerzitetnega izobraževanja vnaprej določeni in pretehtani. Veliko fakultet dela z majhnim številom študentov in disekonomijo obsega. Postavi se vprašanje učinkovitosti fakultet v državah, ki porabijo visok odstotek javnega denarja za njihovo delovanje. Veliko teh držav ima tudi nizko kvaliteto osnovno izobraževanje z visokim odstotkom izstopov iz šole (Carnoy 1999: 42–43).

Ljudje, ki načrtujejo in vodijo politiko, so že takoj po samostojnosti Indije doumeli, da je izobraževanje osnovni instrument nadaljnjega razvoja. V uresničevanju te napovedi je vlada obljubila brezplačno in obvezno izobraževanje za vse otroke do dopolnjenega štirinajstega leta. Obljubili so tudi, da bodo priskrbeli posebne ustanove za izobraževanje kast, plemen in žensk. To so tri veje družbe, ki so zapostavljene socialno, ekonomsko in politično, in ki so priznane manjše pravice kot ostalim vejam družbe. Prav tako je bila posebna skrb namenjena ruralni populaciji in vsem ostalim manj privilegiranim (Nayar 1982: 155).

Izboljšanja, ki jih je Indija doživela in naredila v izobraževanju od samostojnosti države naprej, so znatni. Iz prvega plana med leti 1951 in 1980 se je odstotek populacije, ki se udeležuje izobraževanja na ravni osnovne šole, podvojil. Srednje šole in visoke šole so doživele najhitrejšo stopnjo rasti. Število osnovnih šol je v teh letih naraslo za več kot 230%. Število srednjih šol je naraslo za desetkrat. Tudi število učiteljev kaže podobne odstotke rasti. Izučenih učiteljev, ki so delovali v osnovnih in srednjih šolah, je bilo v letu 1950 manj kot 60%, v letu 1987 pa več kot 90%. Odstotek izsolanih učiteljev se razlikuje od regije do regije. Na nekaterih območjih so delovali celo neizsolani učitelji na vseh stopnjah izobraževanja.

Leta 1986 se je ustvarila nova politika za izobraževanje:

- Sprejet je bil program za izboljšanje primarnega izobraževanja, vključno z reorganizacijo usposabljanja učiteljev.

- Napisan je bil nov učni načrt za primarno in sekundarno izobraževanje, pripravili so tudi nove knjige in material za učitelje.

Organizirali so posebne programe, da bi vzpodbudili znanstveno učenje, da bi predstavili pomembnost računalniškega znanja in promovirali so zavedanje okolja (Internet 11).

V letu 1995 je oblika privatnega izobraževanja pogosta. Veliko šol je privatnih, nekatere pa pridobivajo vire tudi iz državne blagajne, vendar delujejo kot privatne. Običajne oblike privatnih šol so tudi cerkvene. Med indijsko muslimansko populacijo igrajo pomembno vlogo v izobraževanju šole, ki se so del mošeje. Odstotek otrok, ki ne hodijo v šolo, tu ne obstaja.

Vlada spodbuja tudi učenje klasičnih, modernih in plemenskih jezikov s postopnim preusmerjanjem iz angleškega na regionalne jezike. Kot rezultat obstajajo šole, ki so vodene v različnih jezikih na vseh stopnjah. Učenje klasičnih in tujih jezikov se ponavadi pojavlja na postsekundarnem nivoju, čeprav je učenje angleščine prisotno tudi na nižjih ravneh (Internet 5).

Poročila Mednarodne organizacije dela (ILO), Svetovne banke in UNESCO o položaju šolstva v svetu opozarjajo, da se razlike v izobraževanju poglobljajo tako med razvitimi kot nerazvitimi državami kot tudi med premožnim in revnim delom prebivalstva znotraj posameznih najrazvitejših držav (Lipužič 1999: 30).

Celotna država je strogo usmerjena k zagotavljanju izobraževanja za vse v smeri, da bi bila prioriteta področja brezplačna in da bi bilo osnovno izobraževanje obvezno. Omenjena prioriteta področja so otroci s posebnimi potrebami, izkoreninjanje nepismenosti, izobraževanje v smeri za enakost žensk in moških, pridobivanje poklicev in posebno osredotočenje na izobraževanje kast, plemen in drugih manjšin. Centralno svetovalno telo za izobraževanje, ustanovljeno leta 1920, je v letu 2004 s svojimi sedmimi odbori vzpostavilo prioritete obravnavanja; brezplačno in obvezno osnovno izobraževanje in ostala vprašanja, ki se na to nanašajo, izobraževanje za deklice in enoten šolski sistem, enotnost sekundarnega izobraževanja, avtonomnost institucij za višje izobraževanje, integracija izobraževanja kulture v šolskih učnih načrtih, regularen mehanizem za tekstovne knjige, ki se uporabljajo v šolah izven vladnega sistema in financiranje višjega in tehničnega izobraževanja.

Glavni poudarki aktivnosti v sektorju visokega izobraževanja so na naslednjih področjih: napredek sistema visokega izobraževanja, splošni razvoj univerz in kolidžev, izboljšati dostop in pravičnost, promovirati kvaliteto in odličnost, programi za različne sposobnosti oseb in razširitev raziskovanj.

Da bi se pospešila implementacija donacij za projekte in programe, ki so povezani z sektorjem izobraževanja, je vlada ustanovila telo Bharat Shiksha Kosh, ki te donacije oziroma prispevke sprejema od indijskih posameznikov, korporacij in drugih prostovoljcev kot tudi iz tujine in jih namenja za aktivnosti različnih sektorjev izobraževanja.

Na konferenci svetovnega izobraževanja, ki je potekala aprila 2004 in na kateri je sodelovalo 164 držav, med katerimi je sodelovala tudi Indija, so sprejeli okvire, ki narekujejo proces izobraževanja za vse. Ta okvir je sestavljen iz šestih ciljev, ki vključujejo:

- naraščanje zgodnje oskrbe otrok in izobraževanja,
- enotnost izobraževanja do leta 2015,
- do leta 2015 50% izboljšanje pismenosti odraslih,
- do leta 2005 odstranitev spolnih razlik in do leta 2015 doseči enakost spolov v izobraževanju in
- izboljšanje kvalitete izobraževanja (Internet 15).

Mislim, da si je indijska vlada dobro zamislila, na kakšen način bo izboljševala izobraževanje. Cilji so jasni, potrebno jih je le skozi različne razvojne programe realizirati in vključiti posameznemu programu primerne ciljne skupine.

7. ŠOLSTVO IN GLOBALIZACIJA

Menim, da sta šolstvo in globalizacija prepletena elementa napredka posamezne države. Šolstvo kot sistem, v katerem se posamezniki izobražujejo in pridobivajo znanje, ki naj bi bilo kar se da kvalitetno, naj bi imeli temu primerno tudi oskrbo s pripomočki, ki to zagotavljajo. Najpogostejši tak pripomoček je računalnik in internet, saj prvi dnevno olajšuje delo vsem ljudem po svetu, drugi pa je kot okno v svet, preko katerega vidimo, kaj se dogaja na drugi strani zemeljske oble. Skupaj pa tvorita napredek posameznika, družbe in celotne države.

7.1 Splošno o globalizaciji

Globalizacija ni nek nov pojav v družbi. Mislim, da smo se je začeli bolj zavedati z vse hitrejšim napredkom, ki izboljšuje življenja ljudi in ki vedno bolj skrajšuje razdalje med kontinenti. Povečujejo pa se razlike med revnimi in bogatimi. Lastniki velikih podjetij selijo svoje premoženje v države, kjer so nižji stroški tako delovne sile kot materiala in ostalih storitev. To so ponavadi države, ki se že tako soočajo z najrazličnejšimi težavami, kot je na primer neizobraženost, vsesplošna revščina; vendar mislim, da je globalizacija le začaran krog, ki pravih rešitev za splošno zadovoljstvo ljudi in njihovega dobrobita ne bo prinesla.

Poznamo tri dimenzije globalizacije:

- ekonomska in finančna dimenzija,
- znanstvena in tehnološka dimenzija,
- soodvisnost dimenzij globalizacije.

V nadaljevanju bom vsako od naštetih dimenzij tudi bolj podrobno opisala z namenom boljšega razumevanja posamezne dimenzije. Vsaka od teh dimenzij vpliva na posamezen aspekt našega življenja.

Ekonomska in finančna dimenzija pomeni, da je globalizacija najprej ekonomski fenomen, ki se širi čez celoten planet geografsko. V 19. stoletju se je globalna ekonomska dejavnost osredotočala zgolj na razvite dežele (Velika Britanija, Francija, Nemčija) in obrobja nerazvitih območij. Danes milijoni Kitajcev, Rusov, Indijcev,... dela v globalni ekonomiji.

Fenomen globalizacije se širi kvalitativno – v začetku stoletja so prečkali mejo le blago, storitve in kapital. Danes se izmenjuje vse: tehnologija, delo, finančni tokovi.

Znanstvena in tehnološka dimenzija govori o hitri širitvi znanstvene in tehnološke inovativnosti na področjih komunikacije, biotehnologije in mikroelektronike stimulira moč globalizacije. Uporabniki lahko pridobijo informacije kadar koli in lahko tudi izberejo čas izmenjave informacij in osebo izmenjave.

Soodvisnost dimenzij globalizacije pa pomeni, da so tehnološke inovacije povzročile povečanje kapitalskih tokov do te mere, da se je kreiral trg delnic, ki deluje štiriindvajset ur na dan. Oslabile so se nekatere ekonomske regije, ki so prizadele veliko število dežel.

Ti procesi vodijo v globalizacijo sveta, v globalno družbo, ki mora ves čas skrbeti za produkcijo novih oblik družbene organizacije in zagotavlja produkcijo novega znanja in »know-how(a)« (Hallak 1998: 3–5).

Vendar pa globalizacija ni nikoli dokončani družbeni pojav in je zato nepredvidljiv. Je še tudi dosti nereguliran in kot tak prepuščen plenu močnih in vplivnih držav in socialnih skupin. Vse države, torej tudi velike, so premajhne, da bi lahko odločilno vplivale na globalne spremembe. Prav tako ne učinkuje na vse države enako in posledica je, da so odzivi in strateški odgovori nanjo različni od države do države (Rizman v Teorija in praksa 2005: 580–589).

7.2 Posledice globalizacije na šolstvo

Globalizacija vpliva na vsa področja našega življenja, tudi na izobraževalno področje. Vprašanje, ki se postavlja, je, ali se bo šolstvo lahko tako hitro prilagajalo vsem spremembam, ki jih prinaša globalizacija, saj vemo, da je proces od načrta novega izobraževalnega programa pa do realizacije le-tega zelo dolg. Potrebni je več let, preden pride do dejanske uresničitve načrtovanih sprememb.

V globalizacijo so vpeti tisti, ki globalizirajo in so skoncentrirani na kapital, vire, znanje in kontrolo nad informacijami, tisti, ki so globalizirani in so informacijsko revni in revni z

znanjem (delavci in potrošniki), in tisti, ki so izpuščeni iz procesa globalizacije in imajo malo ali nič dostopa do informacij in znanja in so nerelavantni za produkcijo.

Kakšne so posledice globalizacije na šolstvo, lahko vidimo iz dveh vidikov. Prvič, kakšne spremembe bodo doletele šolske sisteme v prihajajočih desetletjih kot rezultat globalizacije, saj vemo, da so spremembe v šolstvu počasne, medtem ko se trend globalizacije hitro širi, in drugič, ali bi morali tisti, ki kreirajo politiko, vzeti globalizacijo kot nekaj danega in kot neizbežen trend, ki bi se jim morale prilagoditi (Hallak 1998: 9).

V dvajsetem stoletju so se izobraževalne možnosti izredno povečale, vendar je splošna dostopnost šolanja še zmeraj daleč od univerzalnosti. Zgodile so se gospodarske reforme in finančne krize, ki so tudi v izobraževanju zadnja desetletja poglobile razlike med bogatimi in revnimi državami. Globalizaciji je tako uspelo z medsebojno odvisnostjo razširiti družbene razlike in neenakost, tako med državami kot znotraj njih (Lipužič 2002: 11).

Mislím, da je globalizacija skoraj neizbežna, saj posega na območje vseh držav po celem svetu. Nekje je že močno prisotna, drugje manj. Vendar prihaja do tega, da se je tem spremembam skoraj nemogoče izogniti, ampak jih je potrebno v veliki meri sprejeti in se jim prilagoditi.

7.3 Šolske reforme

Kot smo že ugotovili, globalizacija močno vpliva tudi na izobraževanje in šolstvo. Potrebno se je prilagoditi in spremembe postopno vpeljevati na posamezna področja, kjer je to potrebno, pa čeprav so ti postopki počasni. Zavedati se je treba, da vsaka sprememba ob dobri realizaciji lahko prinese izboljšanje na vseh področjih družbenega življenja.

V prihodnosti lahko govorimo o petih zaskrbljenih področjih, ki bodo zaradi globalizacije spremenili celotno šolstvo: cilji vzgoje in izobraževanja, struktura sistema, učitelji, ocenitev »outputov«, vloga vlade in ostalih protagonistov. Globalizacija prinaša pomanjkanje standardov za posameznike, saj njihova šibkost povzroča stresne posameznike, nepripravljene soočiti se z izzivi, kar prinaša pomanjkanje vere v družbo in njihovo prihodnost. Kaže se tudi

razdvojenost družb v ekonomskem in socialnem smislu in neenaka participacija v razvoju družb.

Globalizacija ni radikalna revolucija, ki bi popolnoma transformirala šolstvo – njen vpliv bo bil bolj poudarek določenih trendov. Opomniti se je potrebno, da izobrazba ne sme izgubiti svoje tradicionalne cilje, kot so branje, pisanje, računanje, nabiranje izkušenj in razvijanje sposobnosti. Torej vse elemente, ki so potrebni za življenje in komunikacijo z okoljem. Družba mora težiti k prostemu razvoju vsakega posameznika. Skozi izobraževanje (formalno in neformalno) se želje in koristi tega, da živimo skupaj, naučimo z učenjem dela v skupinah in razvojem individualnih sposobnosti, z učenjem poslušati druge in z dogodki ki nas obdajajo, z razumevanjem ekonomskega, socialnega in političnega okolja ne glede na to, ali gre za nacionalno ali globalno raven. Izobraževanje bi morala biti želja, da bi živeli skupaj v osrčju ene družbe in v isti globalni vasi skozi učenje univerzalnih vrednot, kot so tolerantnost, človekove pravice, različnost kultur, spoštovanje drugih; z iskanjem pravega ravnovesja med družbenimi skrbmi in integriteto posameznika.

Šolstvo, kot vse družbene inštitucije, morajo prispevati k bolj uravnovešenemu razvoju družb. V globalnem svetu bi moral koncept ciljev odslikovati dejstvo, da bi morale izobraževalne inštitucije na križišču z ostalimi družbenimi inštitucijami skupaj stremeti k doseganju ciljev. Predlagani cilji šolstva so povečanje individualne svobode, ponovna vzpostavitev družbenega stika in možnost za vse, da sodelujejo v razvoju. Šolstvo mora prispevati k revitalizaciji družbe vseh državljanov, ki si delijo vrednote, vprašanja in izzive njihove skupnosti, dežele in sveta. Nove zahteve se kažejo v graditvi družbe avtonomnih, sodelujočih in predanih državljanov. Potrebna je radikalna sprememba na poudarku deljenja nalog med različnimi stopnjami in tipi izobraževanja.

Globaliziran svet potrebuje družbo državljanov, ki so sposobni avtonomnih dejanj in razmišljanj glede hitre družbene evolucije. Te veščine morajo imeti vsi državljani poleg osnovnih elementov učenja: branje, pisanje in računanje (Hallak 1998: 10–13).

V razvijajočih se deželah so nekatere reforme finančne, večina pa jih je usmerjenih v povečanje kvalitete znanja učiteljev in časa, ki ga preživijo v šoli, v izboljšanje šolskega učnega načrta in da je izobraževanje dostopno tudi otrokom z nizkimi dohodki. Nekatere agencije, kot je UNESCO, priporočajo tudi posebne izobraževalne programe, kot je učenje na

daljavo in neformalno izobraževanje. Potrebno je doseči tudi posebne skupine, kot sta ruralna populacija in ženske. Posebna zaskrbljenost je žensko izobraževanje, ker ženske igrajo glavno vlogo v ekonomskem razvoju, družbenih spremembah, vzgoji otrok in odločitvi glede zanositve. Visok odstotek zanositev in nizka pričakovanost preživetja otrok je povezana z nepismenostjo žensk. V razvijajočih se državah je ruralna populacija deležna manjšega izobraževanja, pa čeprav je večina držav odvisnih od kmetijskih izdelkov za svoj nadaljnji ekonomski razvoj (Carnoy 1999: 45).

7.4 Vloga učiteljev

V tem kontekstu imajo tudi učitelji pomembno vlogo v globalnem svetu.

Po tradicionalnem pristopu je učitelj glavni predavatelj, poučuje celotni razred, ocenjuje učence, le majhna pozornost pa je posvečena komunikacijskim spretnostim. Pri izobraževanju po modernejšem pristopu pa učitelj pomaga učencem poiskati primeren način učenja, nadzira neodvisno učenje učencev, pomaga jim oceniti njihov napredek, veliko pozornosti je posvečene pridobivanju komunikacijskih spretnosti (Japelj in Čuček 2000: 3).

Danes je skoraj šestdeset milijonov učiteljev po celem svetu. Vendar pa je usposabljanje teh ljudi finančno omejeno glede na politiko določene države. Države znajo pritegniti pozornost kandidatov z visokimi kvalifikacijami. Ne glede na nizke plače in slabe delovne pogoje je motivacija in morala učiteljev visoka. Učitelji se dandanes na svojem področju spopadajo tudi z konkurenco. Izgubili so svoj monopol kot oskrbovalci znanja zaradi razvijajočih se informacijskih storitev in novih načinov komuniciranja. Posledično poučevanje in učenje nista več zaščitena področja pristojnosti učiteljski stroki, ampak sta odprti tudi ostali publiki in privatnim akterjem. Nove poučevalne teorije so izziv učiteljem, ki so prakticirali tradicionalni pristop k izobraževanju. Nove metode pridobivanja znanja in novi sistemi predavanj, kot so cd-romi, multi-media... pretijo učiteljski stroki. Živimo v svetu, kjer poklic učitelja zahteva velika prilagajanja novim zahtevam in sposobnostim.

Globalizacija neposredno nalaga nove odgovornosti za učitelje. Decentralizacija v šolstvu pomeni, da se odločitve prenesejo na lokalne oblasti, šole, ravnatelje in učitelje za razredni

management. Če učitelj ni usposobljen, da prevzame te nove managerske sposobnosti, je prihodnost za iskanje reform ogrožena (Hallak 1998: 15–16).

Da bodo učitelji uresničevali cilje kakovostnega izobraževanja, jim je potrebno tudi v času službovanja omogočiti pridobivanje znanja in spretnosti za nove naloge. Rešitev za stalno pridobivanje in posodabljanje pedagoškega znanja in spretnosti, je strokovno usposabljanje zaposlenih. Profesionalno izpopolnjevanje učiteljev neposredno vpliva na kakovost izobraževanja učencev. S tem, ko se učitelji usposabljaajo, zadovoljujejo številne potrebe, od prednostnih nalog, ki jih določi država, do specifičnih potreb šol ali posameznikov (Eurydice 2004: 109).

Ključno vlogo pri vsaki inovaciji v izobraževanju igrajo učitelji. Če niso usposobljeni za uporabo te novosti, je obsojena na propad. Izobraževalne novosti lahko sprožijo tudi učitelji, ki so pripravljeni vložiti veliko svojega prostega časa, da uvedejo spremembe v učne strategije. Običajno učitelji ne morejo sprožiti procesa spreminjanja poučevanja na celotni šoli, saj to lahko stori vodstvo šole na način, da sprejme določena pravila na področjih vzpodbujanja pridobivanja informacijske in komunikacijske infrastrukture, pravil, ki vzpodbudijo vključevanje IKT v poučevalne pristope, razporejanja računalniške opreme (od računalniške učilnice do računalnikov v posameznih razredih) in vzpodbujanja pozitivnega odnosa do uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije in organiziranja medsebojne pomoči znotraj šole (Japelj in Čuček 2000: 5). Prihaja pa tudi do nekaterih problemov, s katerimi se šole spopadajo pri vpeljavi IKT. To je pomanjkanje virov. Učitelji nimajo dovolj časa za pripravo računalniško podprtih učnih ur in veliko premalo imajo časa za delo z računalniki (Japelj in Čuček 2000: 150).

Četudi bo računalnik sposoben uravnavati učni proces, ga bo učitelj še vedno mogel nadzorovati in spremljati delo učencev. Prav tako bo še vedno učitelj presojal o tem, kako program ali pouk ob uporabi računalnika ustreza učenčevim potrebam. Prav tako strokovnjaki opozarjajo, da preveč informacij otežuje pravilno in smotrno izbiro (Lipuzič 1999: 36).

Učitelj je tisti, ki naj bi bil odličen poznavalec normativno predpisanih kurikularnih učnih vsebin in vseh tistih, ki obravnavajo naša in tuja dogajanja v globalizirani družbi. Danes je globalizacija tako močna, da določa nove socialne vsebine. Učitelj pa je tisti, ki mora te vsebine znati na didaktično zanimiv način približati učencem. Prav tako mora učitelj ustvarjati

bogato učno okolje za spoštljivo sprejemanje učenčevih zamisli. Učencu naj bi vlival zaupanje v lastno znanje in sposobnosti in jih spodbujal k ustvarjalni kritiki (Židan 2007: 27–36).

Večina javnih šol po vsem svetu je precej avtonomnih v odločanju učnih načrtov. Učitelji v razredih imajo precej avtonomije, dokler pokrivajo predpisan učni načrt in skoraj nikjer po svetu niso nadzorovani. Celó v visoko centraliziranih izobraževalnih sistemih so lahko učitelji v javnih šolah inovativni, če želijo, ponavadi z majhno kontrolo centralne oblasti. Večji nadzor se rezultira v večji produktivnosti, vendar ne nujno v bolj inovativni.

Najbolj pomemben razlog za decentralizacijo ni v boljših učiteljih ali šolski avtonomiji, ampak v večjem nadzoru nad tem, kaj učitelji delajo. Veliko reform decentralizacije v osnovi nima želje po povečanju šolske produktivnosti, ampak v potrebi zmanjšanja centralne vladne finančne in managerske odgovornosti za primarno in sekundarno izobraževanje (Carnoy 1999: 54).

V Indiji predvsem primanjkuje ženskih učiteljic, kar je mogoče lahko tudi potencialna ovira pri izobraževanju deklic. Deklice bi v tem primeru verjetno bolj prisostvovalé v šolah in imele višje akademske dosežke. To je zlasti res v družbah, kot je Indija, kje je stopnja spolnega razlikovanja izjemno visoka. Ženske štejejo zgolj 29 odstotkov učiteljskih mest na primarni ravni. Sorazmerje ženskih učiteljic je še nižja na univerzitetni ravni. Vendar pa se bo to neskladje v prihodnosti spremenilo, saj jih je skoraj polovica vpisanih v programe za pridobivanje izobrazbe učiteljev. Pojavijo pa se razlike med državami. V tistih državah, v katerih stopnja pismenosti sodi v sam vrh, tam je tudi največ žensk učiteljic, in sicer je to v državi Kerali na jugu Indije (Internet 7).

V Indiji poznajo tudi praznik, ki je namenjen učiteljem. Peti september je dan, ki ga v Indiji praznujejo učitelji (Internet 18). Ta dan je rojstni dan drugega predsednika Indije, ki je predsedoval med leti 1962-1967, in učitelja dr. Sarvapalli Radhakrishnana, ki je bil tudi prvi podpredsednik med leti 1952-1962. Bil je filozof in politik, zaslužen za postavitve mostu med vzhodom in zahodom, saj je angleško govorečim ljudem predstavil indijsko religijo in filozofsko literaturo (Internet 19). Ta dan je zapisan kot dan za proslavitev. Učenci in učitelji pridejo v šolo kot običajno, vendar pa so vsakdanje aktivnosti v razredih zamenjane z aktivnostmi proslave, zahvale in spomina. V nekaterih šolah na ta dan starejši študentje

zamenjajo učitelje in prevzamejo njihove odgovornosti. To je tudi priložnost, kjer študentje pokažejo zahvalo in spoštovanje do svojih učiteljev v obliki daril (Internet 18).

V prilogi C sem opisala primer indijske učiteljice, ki je visoko kvalificirana, in je zasedla mesto učiteljice v katoliški cerkvi v Ameriki. S tem primerom sem skušala prikazati, da so indijski učitelji dovolj izobraženi, da zasedajo delovna mesta tudi drugje po svetu.

7.5 Vloga učencev

Tudi učenci imajo svojo vlogo v sistemu izobraževanja. Tradicionalna vloga učenca v izobraževanju v industrijski družbi je, da je le-ta večinoma pasiven, snov se v glavni meri nauči v šoli, ni skoraj nobenega skupinskega dela, odgovarja učitelju ali na vprašanja v knjigah, uči se odgovore na vprašanja in ima le majhno zanimanje za učenje. Pri izobraževanju v informacijski družbi pa je učenec bolj aktiven, uči se v šoli in izven nje, postavlja vprašanja, išče odgovore na vprašanja in ima veliko zanimanje za učenje (Japelj in Čuček 2000: 3).

Raba računalnikov v izobraževanju zahteva zmožnost za zbiranje in razčlenjevanje informacij, prav tako pa tudi praktično uporabo matematike, naravoslovja in tehnologije, pripravljenost za skupinsko delo in reševanje problemov. Naloga učencev je, da bodo morali iskati in najti informacije, razvijati vedoželjnost in kritično mišljenje. Čeprav mladina zunaj šole vedno bolj pogosto uporablja računalnik, predvsem za igre in zabavo, bo naloga šole, da računalniško opismeni vse učence, ne glede na socialni izvor in spol (Lipuzič 1999: 35).

Z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo so povezani tudi učni cilji. Po šolah po vsem svetu se uporabljajo računalniki, saj se na ta način lahko dijaki bolje pripravijo na bodočo zaposlitev, izboljšajo učni uspeh, razvijajo neodvisnost in odgovornost za lastno učenje, naredijo učni proces zanimivejši, vzbodbujajo večje sodelovanje in učenje na osnovi projektnega dela in uvajajo in vzbodbujajo strategije aktivnega učenja (Japelj in Čuček 2000: 70). Vendar to še ne pomeni, da dolgoletne izkušnje z IKT olajšajo prehod na modernejše učne pristope in ne vodijo k tradicionalnim. Šole, ki so usmerjene k modernejšim pedagoškim praksam, težijo k ugodnejšemu razmerju med številom učencev in številom računalnikov. Pri tradicionalnih pedagoških praksah tega trenda ni opaziti (Japelj in Čuček 2000: 86).

Učenci so v vsaki državi letno ocenjeni. To nalogo opravlja učitelj na šoli. Ocenjevanje meri, ali se je učenec naučil predpisane učne snovi. Razen v državah, kjer nimajo letnih izpitov in se zgolj določa, ali učenec napreduje na naslednjo raven ali ponavlja (Carnoy 1999: 62).

V Indiji se pojavi problem na ravni izobraževanja, saj čeprav zakon prepoveduje zaposlovanje otrok v tovarnah, jim dovoljuje delo v restavracijah, v kmetijski panogi, doma v gospodinjstvu. Poročilo Ministrstva za izobraževanje iz leta 1985 kaže, da skoraj 60% otrok preneha hoditi v šolo med prvim in petim razredom. Od stotih otrok vpisanih v prvi razred šole jih le triindvajset doseže osmi razred (Internet 5).

To so zaskrbljujoče številke, saj je od prisostvovanja učencev v šolah in njihovega nadaljnega izobraževanja odvisna celotna država. Zaradi neizobraženosti populacije država ne more napredovati in gospodarsko rasti.

7.6 Vloga informacijsko-komunikacijske tehnologije

Dandanes si težko predstavljamo življenje brez sodobnih pripomočkov komuniciranja, kot so radio, televizija, telefon, računalnik, prav tako pa k napredku vodi tudi drugačna tehnologija, kot so stroji, ki so vedno bolj izpopolnjeni in težijo k večji produktivnosti ter hkrati zamenjujejo človeka na določenih delovnih mestih. Vsi ti pripomočki sodobnosti stremijo k napredku posameznika, skupnosti in tudi države.

Z neodvisnostjo Indije se je začel sistematični ekonomski in tehnološki napredek, ki je vplival na komunikacijsko infrastrukturo države. Prvi časopis je izšel 29. januarja 1780, to je bil tednik Bengal Gazette. Časopisi so se omejili predvsem na vlogo nadziranja politike, saj so bili v privatni lasti, ostali mediji (radio in televizija) pa so delovali v kooperaciji z vlado, saj so bili že od nekdaj vladna last, so pa vseeno igrali pomembno vlogo pri razvijanju različnih aspektov novinarstva. Prvo televizijsko predvajanje se je zgodilo leta 1959 v Delhiju pod okriljem UNESCO-a, ki je doniral ta izobraževalni eksperiment. Vsega predvajanja je bilo 21 ur na teden (Connors 1993: 25–31).

Računalniška industrija te države je visoko mednarodno primerljiva. Prodaja računalniške opreme se je povečala iz 30 milijonov dolarjev v letu 1985-86, na 257 milijonov dolarjev v letu 1991-92. Od tega je skoraj 60% vse opreme namenjene izvozu. Država ima na voljo tudi dovolj visoko usposobljenih ljudi, medtem ko imajo v ostalih državah po svetu primanjkljaj računalniških talentov. Čeprav ima Indija nizko izobrazbeno raven prebivalstva, imajo več univerzitetnih diplomantov kot razvite države v velikosti Velike Britanije.

Informacijska industrija v Indiji ima svoje svetle točke, vendar velike težave ostajajo. Še vedno se bodo soočali z ogromno konkurenčno napako vse dotlej, dokler ne bo celotna komunikacijska mreža postavljena v skladu z standardi razvitega sveta (Connors 1993: 41).

Novejše ameriške raziskave kažejo, da lahko smotrno zasnovan pouk, ki je podprt z računalniško tehnologijo, prihrani štirideset odstotkov načrtovanega učnega časa. UNESCO pa je razvil program Učenje brez meja, s katerim se zavzema za pospeševanje informacijske tehnologije v primarnem in sekundarnem izobraževanju. Tudi podatkovne baze bi se lahko bolj smotrno izkoriščale. Izobraževalne strokovnjake in šolske oblasti pa poziva, naj hitreje preučijo, kako didaktično in metodično uporabljati to tehnologijo pri pouku. Tisti, ki uporabljajo naj sodobnejšo informacijsko tehnologijo in velike družbe, ki jo izdelujejo, vidijo v nerazvitih državah velike možnosti za dobiček. Po njihovem mnenju naj bi te zaostale nomadske in poljedelske družbe kar preskočile v informacijsko visoko razvito družbo. Tako naj bi nerazvite države brez vsakršne sodobne infrastrukture izobraževali kar s pomočjo interneta in računalnika. Te velike zamisli kažejo le na popolno nerazumevanje položaja teh držav, kot so: revščina, zadolženost, nedostopnost šolanja, težave preživetja, nepismenost; tem državam brez učinkovite mednarodne pomoči še zlepa ne bo omogočeno tako učenje (Lipužič 1999: 33–34).

Globalizacija se močno zanaša na novo informacijsko tehnologijo, ki narekuje dve novi učiteljski sposobnosti. Prva je razumevanje nove informacijske tehnologije, ki zahteva znanje, skoncentrirano okoli tehničnih funkcij in komunikacijskih procesov, ki jih uporabljajo. Kot drugo pa nova informacijska tehnologija producira ogromno količino informacij, ki so dostopne, in morajo dopustiti, da se informacije transformirajo v relevantno znanje.

Iznajdba interneta je globalizirala informacije za masovno uporabo. Veliko ljudi vidi tak dostop do informacij kot potencial za izobraževanje. Veliko jih vidi računalnike, ki imajo

zmožnost hitrega procesiranja informacij kot del zdravila za revno izobraževanje. Če ima globalizacija kakšen direkten vpliv v razredu, potem so računalniki in internet del te izobraževalne spremembe. Zgodovina tehnologije v šolah, z začetki tabel in projektorjev predlaga, da bolj draga oprema, kot so televizije in računalniki, težko vpliva na poučevanje in učenje v tej meri, kot to predlagajo zagovorniki. Vendar je pri tej dragi tehnologiji težko videti, da je stroškovno učinkovita v napredku učenčevega dela. Prav tako ni videti, da bi računalniki, čeprav so na voljo v razredih, bili sredstvo povečanega učenja. Računalniška tehnologija v razredih je posledica pritiska globalizacije. Tehnologija je nameščena in programska oprema brez potrebnega usposabljanja, podpornega sistema, poučevalnih metod in potrebnega učnega načrta za popolno integracijo te tehnologije ne more delovati kot učni sistem.

Nekateri dvomijo, da lahko tehnologija igra pomembno vlogo v izobraževanju in usposabljanju. Radio in televizija sta bila dolgo časa uporabljena za izobraževalne namene. Sezamova ulica je na primer eden od zabavnih otroških programov, ki je imel velik vpliv na branje in numerične sposobnosti. Računalniki pomenijo nove poti za podajanje in shranjevanje informacij in možnost komuniciranja med posamezniki v velikih razdaljah. Predstavljajo tudi alternativni sistem za učenje. Praktični programi, programi za inštrukcije, igrice, s pomočjo katerih se učimo, računalniška stimulacija in animacija, namenjena za razlago znanstvenih principov... vse to se kaže kot učinkovita pomoč pri napredovanju učenčevega učenja. Internet pa predstavlja drugo popularno obliko zbiranja informacij za raziskovanje in dostop do najrazličnejših informacij (Carnoy 1999: 71–72).

Vendar pa morajo vlade zagotoviti več naložb v izobraževanje, če želijo priti do resničnih sprememb v šolah. Potrebno je razvijati ne le računalnike, temveč tudi kakovostno programsko opremo za pouk (Lipuzič 1999: 36).

7.7 Vloga države

Izobraževanje je skrb, ki si jo morajo deliti vsi člani družbe. Do nedavnega je večina držav, le malo je izjem, monopolizirala večino odgovornosti v izobraževanju. Danes večina držav izgublja na svoji moči, kredibilnosti in celo legitimnosti. Država ni več v poziciji enostranskega odločanja glede družbenih politik, torej tudi izobraževalnih politik.

Redistribucija moči se dogaja med državo, podjetji (nacionalnimi in multinacionalnimi), javnimi in zasebnimi oblastmi... (Hallak 1998: 21).

Strukturno zgradbo šolstva in financiranje javnega in zasebnega izobraževanja, od česar je odvisna možnost za šolanje vseh državljanov z zakoni na vzgojno-izobraževalnem področju, določi država. Kazalci izobraževalne politike posamezne države in njene socialne podobe so:

- delež bruto domačega proizvoda (BDP), namenjenega za celotno izobraževanje,
- višina BDP na prebivalca,
- javni stroški za izobraževanje na učenca,
- razmerje v stroških med javno in zasebno porabo v izobraževanju – to je obseg brezplačnega šolanja, ki jo z javnim proračunskim denarjem zagotavljajo država in lokalne skupnosti ter delež stroškov, ki jih plačujejo starši učencem oziroma odrasli udeleženci izobraževanja (Lipuzič 2002: 14).

Države, ki gredo skozi globalizacijske, reforme se spopadajo z decentralizacijo izobraževanja. Glavni argument decentralizacije je, da če so mestom in ponekod tudi šolam dane večje avtonomije glede izobraževanja in odločanja, potem bo to pomenilo prenos lokalne kontrole glede učnega načrta in izobraževalnih metod na lokalne skupnosti in učitelje. Povečana fleksibilnost in kontrola pomenita boljše prilaganje med izobraževalnimi metodami in odjemalci, prav tako pa tudi večje možnosti za boljše učne rezultate. Če se lokalne izobraževalne oblasti vidijo in so videne kot odgovorne za doprinos k izobraževanju, potem se bo kvaliteta izobraževanja izboljšala.

Decentralizacija je neke vrste reforma, ki poveča produktivnost v izobraževanju in prav tako pomembno pripomore k izboljšanju kvalitete človeških virov na ta način, da je odločanje o izobraževanju bližje potrebam staršev in da imajo lokalne oblasti večjo avtonomijo glede odločanja o izobraževanju. Z več lokalnega managementa in finančno avtonomijo v šolah, bodo tudi starši povečali svoje sodelovanje, učitelji in administratorji pa bodo povečali svojo kvaliteto z izboljšanjem učenja in z bolj učinkovito uporabo virov (Carnoy 1999: 52–53).

Kolikšna je decentralizacija ali centralizacija šolske uprave v posamezni državi, nam pokaže analiza stopnje odločanja na posamezni ravni teritorialne organiziranosti pri nalogah kot so:

- načrtovanje izobraževalnega sistema, kar pomeni, kdo opredeljuje ravni in stopnje, ki sestavljajo izobraževalni sistem, trajanje obveznega šolanja, trajanje izobraževanja na posamezni stopnji, zahteve pri prehodu na sekundarno in visokošolsko stopnjo,
- odločanje o učnih programih, kjer se določa cilje, vsebino, metode in merila za vrednotenje na vsaki šolski stopnji,
- skrb za učno in neučno osebje, kjer je potrebno odgovoriti na vprašanja kdo zaposluje šolsko osebje in kdo odloča o njegovem napredovanju,
- vrednotenje in nadzor sistema,
- financiranje izobraževanja, kar pomeni, iz katerih virov se financirajo šole in kdo je odgovoren za upravljanje s finančnimi sredstvi.

Veliko je držav, kjer se prenaša odločanje z države na nižje ravni upravljanja. Pri tem se upošteva, da je potrebno hkrati zagotoviti nadzor nad upravljanjem financ za javne izdatke. Za izobraževanje pristojna telesa in organizacije pa odločajo o namensko dodeljenem denarju. V večini primerov so temeljno finančno odgovornost obdržale državne oblasti, tako pri upravljanju s prihodki, kot tudi določanju denarne vsote, namenjene izobraževanju (Lipučič 1997: 15–18).

Eden izmed problemov Indije je nacionalna pismenost, zato je vlada Indije julija 1993 lansirala kampanjo pismenosti. S posluževanjem prostovoljnega poučevanja in pripravljenostjo desetih milijonov prostovoljnih ljudi za tako delo je vlada upala, da bo dosegla okoli sto milijonov Indijcev do leta 1997. Poseben poudarek je bil za izboljšanje pismenosti med ženskami (Internet 5). Obstaja pa kar nekaj razlogov za tako nizko stopnjo pismenosti, posledično visoko stopnjo revščine. Več kot tretjina populacije živi pod mejo revščine. Čeprav je prisostvovanje v šolah brezplačno, je strošek knjig, uniform in prevoza do šol veliko prevelik strošek za revne družine. Le-te tudi rajši zadržijo deklice doma, da skrbijo za mlajše člane družine in pa da delajo v družinskih podjetjih. V družinah, kjer morajo izbirati med izobraževanjem sina ali hčere zaradi finančnih omejitev, je povsem normalno, da bodo izbrali sina. In prav to negativno obnašanje staršev do izobraževanja hčera je prav tako ovira na poti do izobrazbe deklic. Veliko staršev vidi izobrazbo svojih sinov kot investicijo. V deklice je po njihovem mnenju škoda vlagati, saj le-te živijo z moževo družino, tako da starši od njih nimajo neposredne koristi. Prav tako pa bodo hčere z visoko stopnjo izobrazbe imele visoke stroške dote, saj bodo želele približno enako izobraženega moža.

Ovire na poti do izobraževanja v Indiji se kažejo tudi v pomanjkanju primernih šolskih ustanov. Veliko držav preprosto nima dovolj razredov za nastanitev šoloobveznih otrok. Še več, razredom, ki so na voljo, pogosto manjka osnovnih potrebščin, kot so sanitarije ali voda. V Uttar Pradesh (državi na severu Indije) 54% šol nima vode, 80% pa nima latrin. V nekaterih državah je problem zagotavljanja razredov povezan z naraščanjem števila prebivalstva in posledično večanja števila šoloobveznih otrok. Leta 1993 je država Uttar Pradesh morala zgraditi 284.000 dodatnih razredov, da so se vpisali vsi otroci stari med 6-10 letom starosti. Potreba po izgradnji se bo nadaljevala, če se bo število prebivalstva večalo. Na drugi strani pa, kjer je stopnja populacijske rasti nizka kot na primer v Kerali, državi na jugu Indije, pa število osnovnošolskih otrok pada, zato se lahko vlada osredotoči na izboljšanje kvalitete izobraževanja (Internet 7).

Pozitivna plat izobraževanja v Indiji so štipendije. Nacionalna štipendijska shema in shema za štipendije na sekundarni ravni izobraževanja za nadarjene otroke iz ruralnih predelov so se združili v novo enotno shemo. Vse štipendije so bile realizirane preko državne vlade (Internet 15).

Skozi vse obravnavane elemente je razvidno, da se Indija trudi izboljšati svoj socialni in gospodarski položaj. Potrebno je uvesti reforme, ki bodo izboljšale kvaliteto izobraževanja, predvsem z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo in usposabljanjem učiteljev za uporabo le-te. Le tako bo izobraževanje kvalitetno in znanje učencev primerljivo z znanjem učencev drugih držav. Na ta način pride do izboljšanja življenja posameznikov, družbe in celotne države. Država in podjetja, ki delujejo znotraj nje, so tako konkurenčna drugim mednarodnim podjetjem in državam.

8. IZOBRAŽEVALNI SISTEM V INDIJI

Izobraževalni sistem je v vsaki državi pomemben del razvoja. Vsaka dodatna stopnja izobraževanja pomeni dodatno znanje in sposobnosti, ki zagotavljajo višje položaje na delovnih mestih in boljše življenje. Izobraževalni sistemi se tudi spreminjajo in dopolnjujejo v učnih načrtih glede na razvoj posamezne države.

Osnovni argument za privatizacijo višjih stopenj šolstva je, da večina držav ni sposobnih financirati širitve srednjega in višjega izobraževanja z javnimi sredstvi. Vendar, če se želi šolstvo širiti na teh stopnjah, s čimer se posledično razvija tudi prebivalstvo, se bo moralo zanašati na družine, ki bodo financirale visok odstotek privatnega šolstva. To se lahko zgodi na dva načina: s privolitvijo, da se v večjem številu ustanovijo privatne srednje šole in fakultete, in z omejevanjem državne pomoči vsem šolam, vključno z javnimi institucijami. Ena od možnih rešitev za zmanjševanje državnih stroškov na vseh ravneh je tudi povečanje števila učencev v razredu (Carnoy 1999: 43).

8.1 Vrtci

Če bi govorili o definiciji vrtca oziroma igralne šole, bi lahko rekli, da je to izobraževalna ustanova za otroke, ki so premladi za osnovno šolo. Za starše je to prostor, kjer se malčki srečujejo, igrajo in preživljajo čas skupaj pod budnim očesom enega ali dveh vzgojiteljev. To je prostor, kjer otroci prvič okusijo samostojnost (Internet 1).

Indija je dežela, kjer je družinska navezanost izredno močna. Otroci naberejo življenjske izkušnje doma v prvih letih svojega življenja. Indijci verjamejo, da kar lahko starši in stari starši naučijo svoje otroke, jih ne more nihče. Vendar se počasi ta trend spreminja in vrtci pridobivajo na priljubljenosti. Še posebno v mestih, kjer združene družine dajejo prostor nuklearnim družinam in kjer sta zaposlena oba starša.

Starši so željni poslati svoje malčke v vrtce takoj, ko dopolnijo dve leti. Razlog ni zgolj v tem, da so vrtci varni, vendar predvsem zato, ker se malčki tudi hitreje učijo, saj so v interakciji s svojimi vrstniki. Danes vrtci v Indiji doživljajo pravi razcvet, saj se odpirajo tudi taki vrtci, ki sodijo v mednarodno verigo vrtcev.

Glavna prednost vrtcev je, da pomaga otrokom prebroditi tesnobo ločenosti. V nuklearnih družinah, kjer je otrok popolnoma odvisen od staršev, se z nekaj urami na dan v vrtcu nauči obiti strah ločenosti. Vsi starši kupujejo otrokom obilo igrač, vendar vrtci dajejo malčkom igrače, s pomočjo katerih se tudi učijo, s čimer jih pripravijo za nadaljnje izobraževanje. Z obiskovanjem vrtcev pridobijo otroci rutino, ki jim je v pomoč tudi kasneje, ko začnejo obiskovati šolo.

Različni vrtci imajo različne aktivnosti, skozi katere se otroci učijo. Vendar vsi težijo k izboljšanju sposobnosti in izgradnji osebnosti malčkov. Nekateri vrtci imajo svojo maskoto, preko katere se otroci naučijo prav vsega – od abecede do pomembnosti zelenjave v prehranjevanju, olikanosti pri mizi, in podobno. Pomembna je tudi možnost risanja oziroma čekanja, s katerim pridobi otrok čut za pomembnost, kocke, s katerimi se učijo barv, skušajo razumeti obliko, vzorec in ravnovesje (Internet 2).

V vrtcu se malčki tako naučijo različnih stvari, ki jim pomagajo brez posebnih težav prilagajanja v šoli. Vrtci v Indiji dovoljujejo otrokom, da postanejo samozavestni in neodvisni, da postanejo del hitro napredujočega tehnološkega sveta, v katerem se bodo morali še prekmalu znajti.

Pri izbiri vrtca je potrebno biti previden. Ko so vrtci v Indiji pridobivali na priljubljenosti, so ljudje prišli na idejo, da bi tudi sami odprli takšno institucijo. Zato se je število vrtcev povečevalo. Pri izbiri moramo najprej preveriti, če vodi ta vrtec strokovno usposobljena oseba, saj ima v nasprotnem primeru lahko takšno izobraževanje slabe posledice za otroka. Preveriti je potrebno tudi izobraženost osebja in ozadje ustanovitve vrtca, torej zakaj je bil ustanovljen in v čem se želi razlikovati od ostalih vrtcev. Potrebno pa se je tudi sprehoditi skozi ustanovo in pogledati velikost sob, če ima vrtec ventilacijo... nenazadnje pa je potrebno zagotoviti, da vrtec ni preveč oddaljen od doma (Internet 4).

Zanimivo je, da so si nekateri vrtci v Indiji ustvarili ime. Sledijo določenim konceptom in imajo pravilno usposobljene vzgojitelje, ki zagotavljajo varnost otrokom. V Delhiju se tak vrtec imenuje Mamin ponos, v Mumbaiju je otroški vrtec Sončnica (Internet 3);

Vrtci so razdeljeni na dve stopnji. Prva stopnja je nižja, ki vključuje otroke stare od 3 do 4 leta, druga, višja stopnja vrtca, pa vključuje otroke stare med 4. in 5. letom starosti. Po zaključku višje stopnje, otrok vstopi v prvi razred osnovne šole. Pogosto je vrtec bistven del rednega izobraževanja. V večini primerov je vrtec voden kot privatna šola. Najmlajši otroci, stari med drugim in tretjim letom, pa so vključeni v posebno otroško skupino. Deluje kot del vrtca (Internet 8).

8.2 Osnovne šole

Osnovna šola je obvezen del izobraževanja in hkrati najbolj osnoven. Otroci se naučijo branja, pisanja in računanja. To so tri najpomembnejše prvine, ki jih mora poznati vsak človek.

V Indiji le nekaj malega, več kot 50% otrok med starostjo od šest do štirinajst let hodi v šolo, čeprav se jih vpiše veliko več. Šolska prisotnost se razlikuje glede na to, iz katere regije je otrok in katerega spola je. Južna država Kerala je imela leta 1991 89,8% pismenih ljudi in je bila uvrščena na prvo mesto nacionalne pismenosti v Indiji. Na drugi strani pa severna država Bihar, ki je bila uvrščena na najnižje mesto s samo 39%, od tega je 53% pismenih moških in 23% žensk. Vendar je potrebno zapisati, da se je odstotek nacionalne pismenosti povečal. Leta 1981 je bilo pismenih 43,7%, leta 1991 pa 52,2%, od tega 63,9% moških in 39,4% žensk.

Po poročilu Ministrstva za izobraževanje iz leta 1985 je razvidno, da 40% šol ni bilo zgrajenih iz zidakov, 60% jih ni imelo pitne vode, 70% jih ni imelo knjižnice in 89% se jih je soočalo z pomanjkanjem sanitarij (Internet 5). Na dan 31.12.2006 je bil narejen pregled, koliko šol se gradi ali jih je že zgrajenih, koliko sanitarij in koliko dodatnih učilnic je bilo zgrajenih. Na ta dan se je gradilo 107.539 osnovnih šol, zgrajenih jih je bilo 42.144. Dodatnih učnih razredov se je zgradilo 309.005, zgrajenih pa je bilo 270.581. Prav tako je bilo zgrajenih 16.726 sanitarij, gradilo pa se jih je 186.879.

Poleg gradnje šol in pripadajoče infrastrukture je potrebno poskrbeti tudi za večjo prisotnost otrok v šolah, še zlasti deklic. Za večjo prisotnost deklic v šolah je država dala pobudo, da posamezne regije same predlagajo, kateri pristop bi bil najboljši. V državi Haryana so dali deklicam kolesa, da bi se udeleževale višje stopnje osnovnega izobraževanja od šestega

razreda dalje, saj so beležili največje izpade iz šole konec petega razreda. Na ta način so želeli pomagati deklicam, da bi dokončale celotno osnovno izobraževanje. V letu 2004/05 je 16.171 deklet imelo koristi od tega programa, v letu 2005/06 pa kar 21.000. Tudi prisotnost deklic v šolah se je v letih od 2001/02 do 2004/05 povečalo za 19,8%.

Zmanjšalo pa se je število otrok, ki izpadejo iz programa osnovnega izobraževanja. V letu 2001/02 je bilo takih otrok 3,20 odstotnih točk, v letih 2005/06 pa le še 0,95 (Internet 22).

8.2.1 Shema Sarva Shiksha Abhiyan

Shema Sarva Shiksha Abhiyan je bila ustanovljena s strani indijske vlade leta 2001. Program želi odpreti nove šole v okoljih, kjer ni šolskih ustanov. Skušajo tudi izboljšati že obstoječo šolsko infrastrukturo skozi oskrbo šolskih učilnic, sanitarij, pitne vode. Program je še posebej osredotočen na deklice in otroke iz šibkih sektorjev. Veliko je spodbud za brezplačne učbenike in računalniško podprto izobraževanje, tudi v ruralnih predelih. Ta program pokriva celotno državo, s posebnim osredotočenjem na deklice, kaste in plemena in tudi druge otroke, ki živijo v težkih okoliščinah.

S pomočjo tega programa se je število otrok, ki izpadejo iz šolanja, zmanjšalo. Pomoč je namenjena tudi učiteljem, ki poučujejo na stopnji primarne vzgoje. Velika večina jih je deležnih dodatnega letnega usposabljanja, ki traja od deset do dvajset dni. Skozi cilj izboljšanja infrastrukture, je bilo v letu 2004/05 sprejet sklep za odprtje 80.000 novih šol (Internet 14).

Ta shema je zelo uspešna, saj je 94% ruralnemu prebivalstvu zagotovila šole v radiju 1km od njihovih domov. Do novembra 2006 se je odprlo 181.169 novih šol. Uspeli so doseči veliko stopnjo prisotnosti otrok v šolah; v letih 2001/02 je bila prisotnost na primarni ravni izobraževanja 96,30%, v letih 2004/05 pa kar 108,56%. V višjih razredih osnovne šole pa se je ta odstotek povečal iz 52,09% na 70,51%. Odstotek izpadlih otrok iz programa izobraževanja na osnovni ravni se je zmanjšal z 39,03% v letih 2001/02 na 28,49% v letu 2004/05, kar je za 10,54%. Izpad deklic iz šole se je zmanjšal za 15,08% (Internet 22).

Program je močno izboljšal tudi dostop do šolanja. Fleksibilni, decentralizirani in kontekstualni pristop je pomagal ustanoviti šole v oddaljenih predelih in za do sedaj nedosegljivi populaciji. Državam je tudi pomagal razviti strategije za vpis otrok v šole. Razvito je bilo okolje za bolj podroben pogled v šolske procese. Posamezni učitelji, skupine učiteljev in institucije so razvile odličen didaktičen in učni material. Šole tako postajajo bolj prijazne do otrok in tudi učitelji se vedno bolj zavedajo pedagogike, ki je osredotočena tako na otroka kot tudi na aktivnosti.

Podobnih programov za izboljšanje osnovnega izobraževanja je več. Obstaja tudi nacionalni program Izobraževanje deklic na osnovni ravni, shema za dnevno prehrano otrok, projekt Shiksha Karmi (Internet 14). Država se z veliko vnemo trudi za izboljšanje prisotnosti otrok v šolah in s tem izboljšanje izobraženosti prebivalstva.

V prilogi A sem tudi predstavila primer osnovne šole v Ladaku, da bi bolj slikovito prikazala delovanje šole, in kot eno izmed zanimivosti Indije.

8.3 Univerze

Univerze v Indiji morajo pridobiti posebno pooblastilo s strani države za svoje delovanje, z izjemo tistih, ki so bile ustanovljene skozi vladne akte. Le take institucije lahko svojim študentom podeljujejo diplome (Internet 8).

Poznajo tudi različne vrste univerz: s samo eno fakulteto ali več fakultet; z enim ali več univerzitetnim zemljiščem. Večina univerz je povezanih v večjo organizacijo in le-te narekujejo povezanim kolidžem, na kakšen način bo potekalo izobraževanje. Pri njih se tudi izvaja preverjanje znanja in podeljevanje diplom. Veliko fakultet s pripadajočimi kolidži se je izjemno hitro širilo do te mere, da jih je skoraj nemogoče upravljati. Zato je država skozi Nacionalno politiko izobraževanja določila shemo za odprtje avtonomnih kolidžev. Kljub temu da diplome še vedno podeljuje univerza, pa lahko sami predlagajo izobraževalne plane za prihodnost. Vendar pa jih mora še vedno potrditi univerza. Odgovorni so tudi za vodenje preverjanj znanj. Takih avtonomnih kolidžev je po državi 138 (Internet 12).

Sistem višjega izobraževanja v Indiji je sestavljen iz 92-ih domnevnih univerz, 5-ih institucij, ustanovljenih skozi državne zakonodajne akte in 13-ih institucij nacionalnega pomena, ustanovljenih skozi centralno zakonodajo. Nato pa je še 16.885 kolidžev, v katere je vključeno 1.798 kolidžev, ki so namenjeni zgolj ženskam (Internet 16). Domnevne univerze uživajo akademski status in imajo enake privilegije kot ostale univerze. Delajo na zelo visokih standardih in specifičnih področjih študija (Internet 22). Ponujajo izobraževanje in raziskovalne ustanove v različnih disciplinah kot so zdravstveno izobraževanje, psihologija, jeziki, družbene vede, raziskovanje gozdov, joga, glasba, informacijska tehnologija itn (Internet 16).

V Indiji je 18 centralnih univerz, ustanovljenih z vladnim aktom (Univerza v Delhiju, Mizoram Univerza, Univerza Allahabad...). Univerza v Delhiju je bila ustanovljena v februarju, leta 1922. Ima 14 fakultet, 82 učiteljskih oddelkov in 78 kolidžev, ki so razpršeni čez celotno ozemlje Delhija (Internet 12).

Naj naštejem najboljše indijske univerze:

- Indijski inštitut za tehnologijo v Bombayu, Delhiju, Madrasu, Kanpurju, Kharagpurju,
- Roorkee univerza,
- Inštitut za tehnologijo in znanost Birla,
- Univerza Anna v Chennaiju,
- Univerza Jawaharial Nehru,
- Univerza v Mumbaiju,
- Univerza v Delhiju (Internet 21).

Na koncu diplomske naloge, v prilogi B, sem opisala enega izmed mnogih programov, ki jih ponujajo univerze po Indiji. Vendar z razliko, da je opisani program namenjen prav tujim študentom.

8.3.1 Univerzitetna komisija (UGC)

Vlada Indije je ustanovila UGC z vladnim aktom leta 1956. Odgovorna je za koordinacijo, vzdrževanje standardov poučevanja, opravljanja preizkusov znanj in raziskovanja na področju univerz in višjega izobraževanja. Spremlja napredek na področju kolidžev in univerzitetnega

izobraževanja. Prav tako jim daje tudi subvencije (Internet 12). Glavna pisarna se nahaja v New Delhiju, ostalih pisarn pa je še šest, ki so razpršene po celotnem ozemlju Indije.

UGC prav tako pomaga univerzam na različne načine - zagotavlja osebje (tako učitelje kot ostalo osebje), opremo za laboratorije, popravila večje opreme, knjige, stavbe, kampove, napredek, zdravstvene centre in podobno. Prav tako univerzam in kolidžem pomaga z organiziranjem programov, kot so seminarji in konference tako na nacionalnem kot tudi internacionalnem nivoju.

Posebna shema UGC-ja je zagotavljanje ustanov, ki skrbijo za dnevno varstvo otrok od starosti treh mesecev do šestega leta. Ta oblika varstva je plačljiva, namenjena pa je staršem otrok, ki so študentje, in vsem zaposlenim v okviru univerze, ker jih seveda čez dan ni doma. Cilj te sheme je pomoč ženskam in staršem, ki so zaposleni. Na ta način jim skušajo pomagati pri akademski karieri. Ti dnevno varstveni centri ne delujejo zaradi dobička (Internet 16).

8.3.1.1 Financiranje

UGC svojega denarja nima. Da lahko opravlja obveznosti določene z zakonom, mora imeti sredstva. Le-ta pa pridobiva iz načrtovanih ali nenačrtovanih podpor centralne vlade. Državne univerze, kolidži in druge institucije visokega izobraževanja dobijo za svojo razvojno shemo finančno podporo zgolj iz načrtovanih sredstev (Internet 12).

V Indiji so 203 univerze v posamezni državi. Od vseh teh je UGC naredila finančni plan za le 112 univerz posameznih držav, izključeni sta medicinska in kmetijska univerza. Ostale državne univerze, tehnične in kmetijske univerze, ki imajo oddelke za tehnologijo in inženiring, se prav tako financirajo iz UGC-ja v obliki posebnih subvencij. Razvoj finančnih podpor, tudi podpor posebnih shem je, zagotoviti vsem primernim univerzam posameznih držav, da si olajšajo preskrbo, povečanje in višjo stopnjo infrastrukture pripadajočih objektov.

Svojo finančno podporo nudi tudi učiteljem in študentom za raziskovalno delo, za prisostvovanje na konferencah, za izvajanje seminarjev in simpozijev, objavo svojega raziskovalnega dela in za skrb kolegov profesorjev, ki so na obisku. V ozadju takih vrst finančnih podpor se skriva izboljšanje kvalitete in standardov izobraževanja, pospeševanje

potenciala raziskovanja med učitelji in izpostavljenost učiteljev na akademski in raziskovalni ravni (Internet 16).

8.3.2 Kolidži

V Indiji poznajo tri vrste kolidžev. Prvi tip so vladni kolidži, ki so v državah, kjer je privatna iniciativa šibka. Drugi tip so kolidži, ki jih upravljajo verske organizacije in privatni sektor. Profesionalni kolidži pa predstavljajo tretji tip in sestavljajo večino medicinskih, pravnih, kmetijskih, inženirskih in učiteljsko izobraževalnih kolidžev. Več kot polovica vseh kolidžev je sponzoriranih in upravljanih s strani vlade. Okoli pet odstotkov vseh kolidžev pa je popolnoma privatnih in ne dobivajo nobene finančne pomoči od države. Njihova šolnina znaša deset do dvanajstkrat več, kot jo zaračunavajo državni kolidži (Internet 6).

V letu 2004/05 je bilo 132 avtonomnih kolidžev v 29-ih univerzah v 8-ih državah (Internet 16).

Zelo majhen je delež vključenosti žensk in moških v to obliko izobraževanja; le nekaj več kot 3% moških in 1% žensk. Tak odstotek prisotnosti obeh spolov lahko najdemo v večini izobraževalnih področij, razen na področju inženiringa in trgovine, kjer ženske zavzemajo veliko manjši odstotek vseh študentov, in področje učiteljskega izobraževanja, kjer ženske zasedajo skoraj polovico vseh prostih študijskih mest (Internet 7).

Nekateri najboljši kolidži v državi so naslednji:

- Loyola kolidž, Tamil Nadu,
- Shri Ram kolidž za ženske, Mumbai,
- Državna pravna šola, Bangalore,
- ShriRam kolidž za trgovino, Delhi (Internet 20).

Teh kolidžev je več, saj je Indija velika država z izobraževalnimi inštitucijami, ki se trudijo da bi bile najboljše, da bi pritegnile čim večje število študentov.

8.3.3 Fakultete

Razdeljene so na štiri kategorije. Največje število predstavljajo fakultete za pridobitev učiteljskega poklica. Združene institucije, kot sta fakulteta Allahabad in Lucknow, predstavljata drugo kategorijo. Allahabad je indijska institucija za informacijsko tehnologijo, Lucknow pa je fakulteta za različne programe, kot so trgovina, pravo, znanost, umetnost; v tretjo pa spada šestindvajset kmetijskih fakultet. Vsaka od teh je upravljana s strani države, v kateri se nahaja. Tehnične fakultete so četrta skupina.

V letih 1980 je večina študentov opravljala končno preverjanje znanja več kot enkrat, veliko število pa jih ni dokončalo posameznega letnika. Le približno eden od štirih študentov je uspešno zaključil letnik. Celotni študentje, ki so bili uspešni, niso mogli računati, da jim bo diploma zagotovila zaposlitev. V zgodnjih letih po osamosvojitvi je akademski naziv pomenil vstop v elito. V sedanji Indiji pa diploma pomeni priložnost postati delavec z belim ovratnikom, z relativno visoko plačo. Vlada je že tradicionalno bila vodilen delodajalec izobraženih ljudi.

Visoko izobraževanje v Indiji je neposredno nadzorovano s strani Ministrstva za razvoj človeških virov. Tudi privatni sektor takega načina izobraževanja je zelo močan. Fakulteta za tehnologijo se je uvrstila na 50. mesto na svetu in na drugo mesto na področju inženiringa. Pravna fakulteta je visoko spoštovana. Nekateri njeni študentje so dobili štipendije za Oxfordsko univerzo (Internet 6).

8.3.3.1 Naziv magister in doktor

Seveda obstaja tudi izobraževanje za pridobitev naziva magister in doktor. Število podeljenih doktorskih nazivov različnih univerz je bilo 1. januarja 2003 13.733. Od tega je imela fakulteta za umetnost 5.034 diplomirancev in se uvršča na prvo mesto po številu podeljenih doktorskih nazivov, takoj za njo pa sledi fakulteta za znanost, kjer je bilo podeljenih 4.497 doktorskih diplom. Ti dve fakulteti skupaj tvorita 69,40% skupnega števila podeljenih doktorskih nazivov (Internet 16). Žal so to vsi podatki, ki sem jih uspela pridobiti.

8.3.4 Programi za izmenjavo študentov in učiteljev

V imenu indijske vlade je UGC izpeljala bilateralni program izmenjave, ki vključuje izobraževalne programe izmenjave z drugimi državami v okvirih univerzitetnega sektorja. V 2003/04 so bili taki programi sodelovanja z 27 državami. Med tem istim obdobjem je UGC gostila obisk 18 tujih šolarjev iz različnih držav in 19 indijskih šolarjev je odšlo na izmenjavo v tujino. Skozi ta program izmenjave se izmenjujejo tudi učitelji na ravni magisterija in področja raziskovanja. 31. marca 2004 je 30 tuje govorečih učiteljev delalo na različnih indijskih univerzah.

Pod programom izmenjave šolarjev družbenih ved, je bilo nominiranih 12 indijskih šolarjev s strani komisije, in sicer za leto 2003/04. Ti študentje so obiskali Francijo, prav tako pa je 6 francoskih študentov obiskalo Indijo.

Med tem istim letom je en indijski študent obiskal Veliko Britanijo v sklopu vezanega programa za visokošolsko izobraževanje. Ta program je namenjen razvoju med specifičnimi predeli med samimi institucijami visokega izobraževanja v Indiji in Veliki Britaniji in za skupne raziskave, publikacije, razvoj učnih programov in podobno. Na žalost pa je bil ta program kmalu po tem prekinjen (Internet 16).

Same stopnje izobraževanja so kar dobro razvite in država ima tudi različne programe, skozi katere želi vključiti v program izobraževanja vso populacijo, ki se ne izobražuje ali pa je neizobražena. Izvajajo se vse stopnje izobraževanja, sam sistem pa se tudi širi v obliki zagotavljanja potrebnih izobraževalnih institucij in osebja, da bi se lahko v izobraževanje vključili vsi, ki si želijo novega znanja.

8.4 Druge institucije

V Indiji obstajajo tudi institucije izobraževanja, ki niso formalne narave in ki zagotavljajo izobraževanje tudi za tiste, ki zaradi različnih razlogov ne morejo prisostvovati programom rednega izobraževanja.

Napredek v informacijsko-komunikacijski tehnologiji zagotavlja priložnosti v boljšem izobraževanju in učenju v visokem šolstvu. Tudi invalidni študentje, ki imajo zavrnen dostop do tradicionalnih inštitucij, vsi tisti, ki bi želeli obnoviti znanje in vseživljenjsko izobraževanje, lahko sedaj pridobijo to znanje ravno zaradi modernih ustanov komunikacije. Prav tako je ponujen povečan dostop do virov informacij in komunikacije med ustanovami za raziskovalce, učitelje in prav tako študente (Internet 12).

Tudi program Sarva Shiksha Abhiyan skuša zagotoviti vsakemu otroku s posebnimi potrebami, ne glede na obliko ali stopnjo invalidnosti, izobraževanje v primernem okolju, tako da ni noben otrok izpuščen iz tega izobraževalnega sistema. Program skuša zagotoviti izobraževanje za vse otroke s posebnimi potrebami v splošnih šolah, kolikor se le da – tudi s pomočjo alternativnih pristopov v posebnih primerih (Internet 14).

8.4.1 Program neformalnega izobraževanja

Ena izmed takih oblik je program neformalnega izobraževanja, ki je bil ustanovljen s strani Indijske vlade leta 1979/80. Namen programa je doseči in izobraziti otroke, ki niso vključeni v formalni sistem izobraževanja, to pa so predvsem deklice in otroci, ki delajo. Pouk poteka v času, ki odgovarja študentom, prav tako pa je tudi program prilagojen njihovim potrebam. Učitelj je lokalna oseba, ki je izobražena, da vodi take vrste center, razredi pa se sestajajo ali na učiteljevem domu ali pa v že obstoječih šolah po zaključenem pouku rednega programa. Leta 1994 je bilo takih centrov 255.000, v katerih se je izobraževalo 6,4 milijona otrok. Približno 40 odstotkov teh centrov je namenjenih zgolj deklicam. Programi neformalnega izobraževanja imajo velik potencial, da rešijo veliko problemov v zvezi z dostopnostjo do izobraževanja, vendar pa se sama kvaliteta programa razlikuje od kraja do kraja (Internet 7).

8.4.2 Izobraževanje na daljavo

Indija ima veliko število programov za izobraževanje na daljavo za diplomske in podiplomske stopnje izobraževanja. Sprva se je trend pojavil v privatnih institucijah, ki so ponujale tako obliko izobraževanja na stopnji spričeval in diplom. Do leta 1985 je veliko večjih univerz ugotovilo potrebo in potencial izobraževanja na daljavo v revni in zelo naseljeni Indiji in sprožilo diplomsko stopnjo programov skozi tako obliko izobraževanja. Trend je uspel in

danes veliko prestižnih indijskih univerz v svojih programih ponuja izobraževanje na daljavo. Državna univerza Indira Gandhi je ena izmed takih univerz. Je tudi ena izmed največjih po številu vpisa študentov. Vsi programi te univerze so programi izobraževanja na daljavo z številnimi lokalnimi centri, kjer študentje najdejo podporo in medsebojni kontakt (Internet 8).

8.4.3 Izobraževanje odraslih

Ta oblika izobraževanja je predvsem v smislu zmanjšanja nepismenosti odraslih. UGC je zasnoval program za odrasle in za vseživljenjsko izobraževanje s tremi pomembnimi prijemi:

- Program za vseživljenjsko izobraževanje je osredotočen na tiste, ki so imeli koristi od univerzitetnega izobraževanja, vendar bi se morali vrniti, da bi dopolnili svoje znanje ali sposobnosti, ali pa tisti, ki potrebujejo novo znanje ali učenje novih sposobnosti.
- Vseživljenjsko ali razširjeno izobraževanje bi moralo vključevati kratkoročne programe urjenja, namenjene različnim skupinam ljudi, ki običajno niso stopili v sistem univerzitetnega izobraževanja.
- Aktivnosti posameznih skupnosti bi morale vključevati odgovornost do družbe in do ljudi, pa naj bodo to specifične invalidne skupine, organizacije ali šole.

Ta program ima zagotovljeno finančno podporo, ki jo prejemajo centri ali oddelki za odraslo izobraževanje v univerzah. Podpora je namenjena tako za aktivnosti in programe, kot tudi za plače zaposlenih v teh programih (Internet 16).

8.4.4 Ustanove za različno sposobne osebe

Da bi zagotovili vključenost v sistem višjega izobraževanja, je UGC predstavil dve shemi: Učiteljska pripravljenost za posebno izobraževanje in Višje izobraževanje za osebe s posebnimi potrebami. Glavni cilj je razviti tečaje za posebno usposobljene učitelje in svetovalce ter zagotavljanje različnih oblik ustanov za različno sposobne osebe. UGC je do sedaj imenovala in odobrila deset kolidžev in univerz za prvo shemo in 19 kolidžev in univerz za drugo ter jim pomagala s finančno podporo (Internet 16).

Ustanovitev takih in podobnih institucij daje priložnost ljudem, da se izobražujejo na tak način, ki jim najbolj ustreza in je namenjeno tudi za tiste, ki zaradi različnih razlogov potrebujejo prilagojen učni program. Tudi v tem primeru se lahko Indija primerja z mednarodnimi izobraževalnimi sistemi.

8.5 Pismenost prebivalstva

Pismenost je kvalitativni atribut populacije. Je eden najpomembnejših indikatorjev socialno ekonomskega in političnega razvoja družbe. Je največja komponenta razvoja človeških virov na eni strani, na drugi pa osnova za kateri koli program socialnega in ekonomskega napredka (Internet 13).

Indijska vlada je izrazila veliko angažiranost glede izobraževanja za vse skupine prebivalstva. Vendar se kljub temu nahaja na eni izmed najnižjih stopenj ženske pismenosti v Aziji. V letu 1991 je bilo manj kot 40% od 330 milijonov žensk, starih sedem ali več let, pismenih. Kar pomeni, da je danes več kot 200 milijonov nepismenih žensk. Ta nizka stopnja pismenosti nima le negativnega vpliva na življenja žensk, ampak tudi na življenja njihovih družin in posledično tudi na ekonomsko razvitost države. Številne študije kažejo, da imajo nepismene ženske visoko stopnjo plodnosti in umrljivosti, hranilna vrednost prehrane je slaba, imajo nizke zaslužke in nizko avtonomijo v gospodinjstvu. Pomanjkanje izobraževanja ima prav tako negativen vpliv na njihovo zdravje in na dobrobit njihovih otrok. Študija iz leta 1995, ki jo je opravil mednarodni inštitut za znanost prebivalstva, je pokazala, da je umrljivost otrok povezana s stopnjo izobrazbe matere.

Zavzetost vlade za izobraževanje je omenjena v njihovi ustavi, v členu, ki obljublja brezplačno in obvezno izobraževanje za vse otroke do njihovega štirinajstega leta. Posebna pozornost pa je namenjena deklicam in otrokom iz kast in plemen. Skozi zadnja desetletja je opaziti napredek v izboljševanju prisotnosti v izobraževanju za oba spola. Leta 1971 je bilo le 22% žensk pismenih, do leta 1991 se je ta odstotek povečal na 39. Vendar kljub izboljševanju pismenosti prebivalstva obstaja še vedno velika razlika v stopnji ženske in moške pismenosti. V letu 1992/93 je 75% fantov in 61% deklic starih med 6 in 10 let obiskovalo šolo. Če pogledamo Indijo kot celoto, pa se ta vrzel zmanjšuje od leta 1981; v posameznih državah pa se kljub temu ta razlika v pismenosti med spoloma povečuje.

Velike razlike v stopnjah pismenosti se kažejo tudi glede na stalno prebivališče. Ruralna območja zaostajajo v stopnji pismenosti za urbanimi območji. V letu 1991 je ženska pismenost v urbanih območjih znašala 64 odstotkov, v ruralnih pa 31 odstotkov. V šestih od štiriindvajsetih držav je pismenih žensk 25 odstotkov ali manj. Kaže pa se tudi ekstremna razlika v stopnjah pismenosti med državami. Kerala, država na jugu Indije, ima najvišjo stopnjo ženske pismenosti. To je več kot 86% leta 1991. Na drugi strani pa sta na primer državi, ki imata manj kot 30% pismenost žensk. To sta Uttar Pradesh in Bihar, ki se nahajata na severu in severovzhodu Indije in spadata med dve najbolj naseljeni državi. Skupaj imata več kot 63 milijonov nepismenih žensk, kar je zelo povezano z zdravstvenim statusom populacije. Imata namreč najnižjo pričakovano življenjsko starost v celotni Indiji.

V šestih državah je več kot 85 odstotkov deklic obiskovalo šolo. Vendar je bilo pričakovano, da imajo te države stopnjo pismenosti nad nacionalnim povprečjem. V vseh državah, z izjemo treh (Bihar, Rajasthan in Uttar Pradesh) je več kot polovica deklic starih med 6. in 10. letom prisostvovalo izobraževanju v šoli. Čeprav ima Bihar najnižji vpis v šolo tako za dečke kot za deklice, je bila še vedno velika spolna vrzel s komaj 38% prisotnostjo deklic v šoli in 64% prisotnostjo fantov. Od vseh pismenih žensk v Indiji jih ima 59 odstotkov zaključeno osnovno izobrazbo ali manj. In le 13 odstotkov vse pismene ženske populacije ima zaključeno več kot osnovno izobrazbo (Internet 7).

8.5.1 Pismenost v kastah in plemenih

Odstotek moške pismenosti v kastah je 66,64 odstotna, ženska 41,90 odstotna. Odstotek pismenosti v kastah se je povišal za 17,28 odstotkov med letoma 1991 in 2001. Leta 1991 je ta odstotek znašal 29,60, leta 2001 pa 47,10 odstotkov. Bihar ima najnižjo pismenost žensk v kastah, ki znaša le 15,58 %.

V letu 2001 je bila pismenost moških v plemenih 59,71 % in žensk 34,76 %. Prav tako je bila ženska pismenost med plemeni najnižja v pokrajini Bihar in je znašala 15,54 odstotkov (Internet 13).

Splošno gledano je pismenost tako moških kot žensk slaba, seveda je ženska pismenost še toliko slabša zaradi samega družbenega položaja. Vendar je moj pogled optimističen, saj je

država že zagnala programe, katerih cilji so opismenjevanje prebivalstva, še posebno pa so osredotočeni na ženske, kaste in plemena. Napredek je skozi leta viden in ocenjen, tako da je nadaljnje napredovanje opismenjevanja populacije po mojem mnenju zagotovljeno.

9. MOŽNE REŠITVE

Kaj lahko naredi indijska vlada, da bi izboljšala izobraženost svojih državljanov? Da bi preprečila izkoriščanje žensk in otrok? Kako pomagati ljudem, da bi sprejeli globalizacijo, in s tem povezane spremembe v njihovih življenjih? Kaj lahko skupnost in posameznik naredita za izboljšanje svojih življenj? Taka in podobna vprašanja so se mi porajala ob pisanju diplomske naloge. Opredelila sem le tista, ki so se mi zdela najpomembnejša.

Po mojem mnenju je potrebno samo zavedanje staršev, da so spremembe v pozitivnem smislu dobrodošle in da lahko pripomorejo k boljšemu življenju njihovih otrok. V drugi vrsti gre za mobilizacijo skupnosti, katerih člani naj bi si med seboj pomagali. Lahko gre tudi za ekonomsko spodbudo, ki mora seveda priti s strani države, ali pa za medijsko pozornost, ki je lahko mednarodna ali pa zgolj nacionalna (Internet 8).

9.1 Zavedanje staršev

Zavedanje staršev je na prvem mestu in se meni osebno zdi najpomembnejše za nadaljnji razvoj. Od vzgoje staršev je odvisen razvoj in pričakovanje otrok. Če so starši nepismeni in neizobraženi, sledi verjetnost, da bodo njihovi otroci prav taki, saj jih verjetno ne bodo poslali v šole, ker ne vedo, kako bo šola vplivala na njih. Najbolj jih skrbi, da bo ta vpliv negativen in v nasprotju z njihovimi načeli in kulturo. Torej je s spremembami potrebno začeti pri otrocih, saj so le-ti izjemno dojemljivi. Vendar pa je potrebno apelirati tudi na starše in jim razložiti, zakaj je tako pomembno za njihove otroke, da so izobraženi in da stremijo k boljšemu življenju. Pri odraslih je potrebno vložiti veliko več truda in potrpljenja, saj je njihov način življenja večinoma ustaljen in se niso pripravljene soočiti z novimi spremembami. Zato mislim, da je najbolje, da pri apeliranju na starše ves čas omenjamo prihodnost njihovih otrok, saj jim seveda želijo le najboljše.

9.2 Mobilizacija skupnosti

Posamezniki smo povezani v skupnost, v kateri prebivamo. V skupnosti se lahko počutimo varne, si medsebojno zaupamo, ali pa živimo vsak svoje življenje brez določene pripadnosti družbi. Če so ljudje med seboj povezani, si lahko pomagajo, svetujejo, zaupajo; na ta način

skupnost uspešno deluje. Država lahko v primerih uvajanja različnih novosti preko svojih programov neposredno nagovori celotno skupnost o načrtu in prednostih, nato pa je na ravni skupnosti ali bo načrt sprejela ali ne. Če si ljudje med seboj zaupajo, je večja verjetnost uspeha uvedbe določene novosti, saj se bodo ljudje med seboj bodrili in si pomagali. Tudi za kakršnokoli pomoč se bodo lahko obrnili eden na drugega. Najbolje je, če to skupnost vodi oseba, ki je izobražena in v očeh ljudi visoko spoštovana. Le tako bodo ljudje lahko zaupali svojemu predstavniku, da jim želi le najboljše in bodo skušali sprejeti novosti v svoja življenja.

9.3 Ekonomska spodbuda

Razlagamo si jo lahko na več načinov. Po mojem mnenju lahko govorimo predvsem o posredovanju finančne pomoči s strani države. Država bi morala oglaševati pomembnost izobraževanja tudi na ta način, da si z dobro izobrazbo lahko zagotovimo dobro službo in ekonomsko stabilnost. Le tako bi se ljudje, ki živijo na robu revščine prebili iz nje. Če že ne odrasli, pa vsaj njihovi otroci.

Država lahko tudi neposredno finančno pomaga posameznim mestom in občinam. To bi lahko bil kapital, ki bi ga morali porabiti za razvoj izobraževanja posameznikov, kar pomeni, da gre za dobro naloženi denar, ki vpliva na prihodnost celotne države.

Izobraževanje je lahko finančno bolj prijazno tudi z različnimi oblikami štipendiranja. To bi lahko bile državne štipendije, ki jih v Indiji že poznajo, ali pa kadrovske štipendije, o katerih pa na žalost nisem nič zasledila. Kadrovske štipendije bi bile primerne za podjetja, ki potrebujejo specifično delovno silo in si jo na tak način zagotovijo že dovolj zgodaj. Z večjim porastom štipendij bi si tudi socialno šibki lahko privoščili izobraževanje. Tudi študentski krediti so oblika finančne pomoči. Zasledila sem, da jih poznajo tudi v Indiji in da banke ponujajo različne oblike kreditov glede na to, katera je za posameznika bolj primerna.

V ekonomsko spodbudo bi lahko šteli tudi donacije, ki bi lahko bile iz različnih prostovoljnih oziroma človekoljubnih organizacij, podjetij in tudi posameznikov. Donacije so namenjene tudi različnim perečim problemom, kot je revščina, ki je največja v ruralnih območjih ter zaščita ogroženih skupin kot so otroci, ženske, kaste in plemena. Ta oblika finančne pomoči

pa ne prihaja le iz tujine. Tudi domača podjetja in posamezniki skušajo z donatorstvom pomagati sodržavljanom.

9.4 Medijska pozornost

Medijska pozornost je dandanes vedno bolj pomembna, saj mediji ozaveščajo ljudi o stvareh, ki se dogajajo okoli njih. S tem prebudijo v ljudeh tudi čut za sočloveka. V ruralnih območjih, kjer ne poznajo nobene oblike medijev, pa se zanašajo le na informacije, ki se prenašajo le preko ust. Vse informacije, ki skušajo pozitivno vplivati na položaj posameznika so dobrodošle. Preko medijev se stvari spreminjajo na bolje, saj so kritični v svojem poročanju in skušajo na nek način tudi zaščititi posameznika. Medijska pozornost je lahko tudi mednarodna, saj le na tak način lahko država pritegne pozornost mednarodne javnosti, ustanov in posameznikov ter jih prosi za pomoč. So tudi priložnost, da se predstavijo rezultati uvedenih novosti in programov. Tako se pridobi na zaupanju ljudi in s tem je poslano sporočilo, da niso vse novosti slabe. Vplivajo tudi na življenja posameznikov in še to v večini na pozitiven način.

10. ZAKLJUČEK

Izobraževanje bi se moralo odvijati skozi partnerstvo socialnih akterjev. To partnerstvo nadomešča hierarhični odnos med državo in civilno-družbenimi institucijami. Tematika vzgojno-izobraževalnega sistema v Indiji si zasluži posebno pozornost. Glede na to, da je sam sistem odvisen od različnih elementov, ki delujejo v državi, se je težko zgolj osredotočiti na vzgojno-izobraževalni sistem kot celoto brez obravnavanja posameznih elementov, ki so vpeti zraven. Največkrat je omenjena ogroženost žensk, kast in plemen, ki so na nek način izločeni iz sistema izobraževanja in jim je namenjena posebna pozornost. To je en element, pa vendar ni edini. Tu je pomembna tudi kultura te dežele, ki je močno vkoreninjena v ljudeh. Zato so vse spremembe, ki niso v okvirih družbenih vrednot in niso družbeno priznana, nezaželjena in zavrnjena s strani posameznikov. Vendar pa je globalizacija močnejši faktor, ki se ji ni moč upreti. V Indijo je prinesla novo tehnologijo, ki pomaga izboljševati delovne procese v gospodarstvu, se pa jo je potrebno priučiti. Prinaša tudi računalnike v šole in tudi druge ustanove, s čimer ponuja možnost povezovanja vseh koncev sveta preko interneta. Ponuja različne priložnosti za kakršne koli izboljšave. Globalizacija se začne na vrhu, pri državi. Država mora postopno vpeljevati nove globalne pridobitve v posamezne institucije, ki jih nato prenašajo na življenja posameznikov. Torej na makro ravni je država s pripadajočimi inštitucijami zadolžena, da kar najbolje poskrbi za dobrobit svojih državljanov. Na mikro ravni pa so skupnosti in posamezniki tisti, ki odločajo, kako bodo živeli in na kakšen način si bodo utirali pot k boljšemu življenju.

Sistem izobraževanja v Indiji se vedno bolj izboljšuje, saj je informacijsko-komunikacijska tehnologija že dosegla klopi v šolah. V večini šol imajo učenci dostop do računalnikov in s tem do širnega sveta ter novih znanj in priložnosti - tega se tudi poslužujejo. Nekatere šole v Indiji so svetovno znane in priznane. Tudi uspehi in znanje posameznih učencev so merjeni na svetovni ravni. Prav tako se učitelji udeležujejo seminarjev in izpopolnjevanj, da bi svojim učencem lahko nudili čim več znanja in informacij iz različnih področij. Država nima enostavnega dela, vendar se trudi z različnimi programi izboljšati sistem izobraževanja. Na ta način skuša pomagati posameznikom, da bi imeli znanje, s katerim bi skušali priti do bolj kvalitetnega življenja. V ta proces so vključeni tudi prostovoljci in mednarodne organizacije. Država se zaveda, da bolj izobražen narod privede do naprednejše države, ki se lahko meri v svetovnem merilu.

Za prihodnost je več možnih rešitev, vendar je ponovno posameznik tisti, ki se bo odločil iskati boljšo rešitev zase in svojo družino ali pa bo ostal pri načinu življenja, ki ga je imel do sedaj. Nekaj možnih rešitev sem omenila, kot je na prvem mestu pomoč države, ki s pomočjo programov in ekonomske spodbude najbolj pritegne pozornost posameznika.

Za nadaljnjo prihodnost je smotrno poznati različne sisteme izobraževanj, saj jih lahko med seboj primerjamo in analiziramo. Na ta način se da priti tudi do neke nove rešitve za boljše izobraževanje.

Diplomsko delo temelji na izobraževalnem sistemu v Indiji, s katerim je povezano tudi področje globalizacije, področje zatiranja žensk in drugih manjšin ter področje družbenih vrednot. Ujela sem se v zanko pomanjkljive literature na obravnavano temo. Moje diplomsko delo še zdaleč ni popolno, vendar predstavlja neke vrste delo pregleda različnih virov obravnavane tematike.

10.1 Preveritev hipotez

Zaključno poglavje ima namen kritičnega pogleda na diplomsko nalogo in tudi preverjanje hipotez, ki temeljijo predvsem na subjektivni oceni kot tudi na izsledkih analize in interpretacije primarnih in sekundarnih virov.

Prvo delovno hipotezo, ki se je glasila *Izobraževalni sistem v Indiji se le počasi izboljšuje, saj je pritisk družbenih vrednot in same kulture še izjemno velik*, lahko ovržem. Čeprav kultura narekuje, da morajo biti ženske doma, jih je vedno več, ki se želijo izobraziti in nekaj doseči v življenju. Kultura jim narekuje skromno življenje in podrejenost možem, vendar z izobraževanjem in ozaveščanjem žensk o njihovih možnostih in pravicah, se to počasi spreminja. K temu je pripomogla država z različnimi programi, ki so osredotočeni zgolj na ženske. Moški so deležni izobrazbe in tega jim nihče ne skuša preprečiti. Z urejanjem nove informacijsko-komunikacijske tehnologije v šole in z usposabljanjem učiteljev so šole primerljive z drugimi šolami po svetu. Država tudi veliko vlaga tako v izgradnjo novih šol kot tudi izboljšanje že obstoječih.

Drugo delovno hipotezo, ki se je glasila *Stanje na področju vzgojno izobraževalnega sistema v Indiji se izboljšuje, saj se država in njeni posamezniki ne morejo ubraniti globalizaciji, ki jim prinaša novosti v vseh aspektih življenja*; lahko delno potrdim. Globalizacija je pojav, ki se ga ne da ustaviti in prinaša v države po svetu nov kapital in novo tehnologijo. Indija se teh novosti ne brani, saj se zaveda njenih prednosti, zato jo skuša vpeljati tudi v gospodarstvo in življenje posameznikov. Vendar pa se posameznik še vedno lahko sam odloči, na kakšen način bo živel; po načelih stoletja stare kulture ali v sožitju z novostmi, katerih ga je strah, saj ne ve, kaj mu prinašajo. Nekateri posamezniki so popolnoma zadovoljni s svojim načinom življenja, pa čeprav zaradi neizobraženosti in nepismenosti živijo skromno in večkrat kot ne na pragu revščine. Vendar ker so družbene vrednote vkoreninjene v njih, živijo v skladu z njimi, saj drugega ne poznajo.

Glavno hipotezo diplomskega dela, *Vzgojno-izobraževalni sistem v Indiji je v veliki meri razvit in se še razvija na boljše*; lahko popolnoma sprejemem. Izobraževalni sistem Indije se lahko primerja z drugimi izobraževalnimi sistemi po celem svetu. Nekatere šole v Indiji so priznane v svetu, prav tako učenci pridobivajo štipendije izven matične države in to na svetovno znanih šolah kot je Oxford. Učitelji se usposabljujejo in izpopolnjujejo, da bi nudili kvalitetno znanje svojim učencem. Tudi vpeljevanje informacijsko-komunikacijske tehnologije je bilo uspešno in je pripomoglo k izboljšanju metod poučevanja in učenja ter razgledanosti posameznikov. Tudi različni programi, ki jih je uvedla država za boljšo izobraženost državljanov in njihovo dobrobit, so bili s strani posameznikov dobro sprejeti in upoštevani, tako da je vedno manj izpadlih učencev in vedno več tistih, ki se udeležujejo izobraževanja od vrta naprej.

Diplomsko delo zaključujem z optimističnim pogledom v prihodnost vzgojno-izobraževalnega sistema v Indiji. Mnenja sem, da bi lahko tudi pri nas imeli več razpoložljive literature na to temo. Bralci bi tako videli, da Indija ni nazadnjaška dežela, temveč dežela, ki se vedno bolj izboljšuje in izpopolnjuje ter stremi k napredku. To pa dosega tudi s pomočjo žensk, ki so sicer precej zatirane, vendar pokončne in ambiciozne. Nekega dne bodo lahko vodile svojo lastno deželo enakopravno z moškimi, saj je splošno znano, da so ženske bolj vztrajne.

11. LITERATURA

Knjige:

- Carnoy, Martin (1999): *Globalization and educational reform: What planners need to know*. Paris: UNESCO, International institute for educational planning.
- Connors, Michael (1993): *The race to the intelligent state, Towards the global information economy of 2005*. United Kingdom: Blackwell.
- Hallak, Jaques (1998): *Education and globalization*. Paris: International institute for educational planning.
- Japelj Pavešić, Barbara in Čuček, Mojca (2000): *Druga mednarodna raziskava uporabe informacijskih in komunikacijskih tehnologij v izobraževanju*. Ljubljana : Pedagoški inštitut.
- Lipužič, Boris (1997): *Evropska šola med državo in civilno druž. Upravljanje šolskih sistemov*. Nova Gorica: EDUCA.
- Lipužič, Boris (1999): *Izobraževanje v zankah globalizacije*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Lipužič, Boris (2002): *Globalna razvojna vprašanja izobraževanja v Evropi. Primerjalna analiza izobraževalnih politik v državah EU, EFTE in predpristopnih kandidatkah za EU*. Nova Gorica: EDUCA.
- Nayar, P.K.B. (1982): *Sociology in India, retrospect & prospect*. Delhi: B.R.Publ.Corp.
- Židan, Alojzija (2007): *Vzgoja za evropsko demokracijo*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Zborniki:

- Eurydice (2004): *Pomembne teme v izobraževanju v Evropi*, str.: 109. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport.
- ILO; International Labour Office (1997): *Bureau of statistics. Economically active population 1950-2010*. STAT working paper.
- Rizman, Rudi (2005): *Globalizacija in nacionalna država – razsežnosti in paradoksi njunega medsebojnega razmerja*. V Lukšič, Igor, Grizold, Anton, Lah, Marko, Luthar,

Breda, Stankovič, Peter, Šadl, Zdenka (Lukšič, Igor): *Teorija in praksa*, str.: 579–593.
Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Spletni viri:

- Internet 1, Preschools where learning begins (2007): *Preschools: What is a preschool?* Dostopno na <http://www.preschools.indiaedu.com/preschools/> (3. maj 2007).
- Internet 2, Preschools where learning begins (2007): *Kids learning activities in preschool*. Dostopno na <http://www.preschools.indiaedu.com/playschool-learning-activities/> (3. maj 2007).
- Internet 3, Preschools where learning begins (2007): *Names of playschools in India*. Dostopno na <http://www.preschools.indiaedu.com/play-school-india-list/> (3. maj 2007).
- Internet 4, Preschools where learning begins (2007): *Play schools in India*. Dostopno na <http://www.preschools.indiaedu.com/indian-play-schools/index.html> (3. maj 2007).
- Internet 5, Education essay courtesy (1995): *Primary and secondary education in India*. Dostopno na: http://www.indianchild.com/primary_secondary_education_india.htm (3. maj 2007).
- Internet 6, Education essay courtesy (1995): *Colleges and universities in India*. Dostopno na: http://www.indianchild.com/colleges_universities_india.htm (28. maj 2007).
- Internet 7, Velkoff, Victoria A. (1998): *Women of the world: Women`s education in India*. Dostopno na <http://www.census.gov/ipc/prod/wid-9801.pdf> (28. maj 2007).
- Internet 8, Coonrod, Carol S. (1998): *Chronic hunger and the status of women in India*. Dostopno na <http://www.thp.org/reports/indiawom.htm> (28. maj 2007).
- Internet 9, Wikipedia (2007): *The free encyclopedia*. Dostopno na <http://en.wikipedia.org/wiki/Image:IndianEducationSystem.JPG> (29. junij 2007).
- Internet 10, UNESCO (1997): *International standard classification of education ISCED 1997*. Dostopno na: http://www.unesco.org/education/information/nfsunesco/doc/isced_1997.htm (3. julij 2007).

- Internet 11, Education essay courtesy (1995): *Education and society (India)*. Dostopno na: http://www.indianchild.com/education_society_india.htm (28. junij 2007).
- Internet12, Vlada Indije, Oddelek za visoko izobraževanje (2007): *Visoko izobraževanje v Indiji*. Dostopno na: <http://education.nic.in/higedu.asp#C%20E%20N%20T%20R%20A%20L%20%20%20U%20N%20I%20V%20E%20R%20S%20I%20T%20I%20E%20S> (17. september 2007).
- Internet 13, Vlada Indije, Ministrstvo za razvoj človeških virov, Letno poročilo (2004-2005): *Izobraževanje za odrasle*. Dostopno na: <http://education.nic.in/Annualreport2004-05/AdultEdu.pdf> (26. oktober 2007).
- Internet 14, Vlada Indije, Ministrstvo za razvoj človeških virov, Letno poročilo (2004-2005): *Osnovno izobraževanje in pismenost*. Dostopno na: <http://education.nic.in/Annualreport2004-05/EEduLit.pdf> (26. oktober 2007).
- Internet 15, Vlada Indije, Ministrstvo za razvoj človeških virov, Letno poročilo (2004-2005): *Načrtovanje*. Dostopno na: <http://education.nic.in/Annualreport2004-05/PolicyPlan.pdf> (25. junij 2007).
- Internet 16, Vlada Indije, Ministrstvo za razvoj človeških virov, Letno poročilo (2004-2005): *Univerzitetna komisija*. Dostopno na: <http://education.nic.in/Annualreport2004-05/Uhe.pdf> (25. junij 2007).
- Internet 17, Šolski razgledi (2003): *Šolanje pod streho sveta*. Dostopno na: <http://www.solski-razgledi.com/20-2003/vsebina.html> (19. oktober 2007).
- Internet 18, Wikipedia the free encyclopedia (2007): *Teachers' day*. Dostopno na: http://en.wikipedia.org/wiki/Teachers%27_Day#India (19. oktober 2007).
- Internet 19, Wikipedia the free encyclopedia (2007): *Sarvapalli Radhakrishnan*. Dostopno na: http://en.wikipedia.org/wiki/Sarvapalli_Radhakrishnan (21. oktober 2007).
- Internet 20, India education (2007): *Top graduation colleges in India*. Dostopno na: <http://www.indiaedu.com/top-colleges.html> (24. oktober 2007).
- Internet 21, India education (2007): *Top universities in India*. Dostopno na: <http://www.indiaedu.com/top-educational-institutes/top-universities/index.html> (24. oktober 2007).

- Internet 22, Vlada Indije, Oddelek za šolsko izobraževanje in pismenost (2007): *Letno poročilo 2006–07*. Dostopno na: <http://education.nic.in/AR/AR0607-en.pdf> (22. oktober 2007).
- Internet 23, Jawaharlal Nehru University (2005–06): *Supervised study package scheme for foreign students*. Dostopno na: <http://www.jnu.ac.in/main.asp?sendval=SSP> (22. oktober 2007).
- Internet 24, Start, Michelle L. (2003): *School recruits teacher in India*. Dostopno na: http://www.usaemployment.org/rmc_march02_5.htm (19. oktober 2007).

PRILOGE

PRILOGA A: Osnovna šola v Ladaku

Ladak je pokrajina, ki leži na severu Indije v indijski Himalaji. Drugače ga imenujejo tudi mali Tibet ali zadnji Šangri la. Ljudje, ki živijo v tej pokrajini so prijetni, nasmejani, gostoljubni in se nikoli ne razjezijo. Tibetanski budizem narekuje njihova življenja in dalajlama je njihov živi bog. To pokrajino je obiskala Mojca Gorjan, učiteljica na Šolskem centru za pošto, ekonomijo in telekomunikacije iz Ljubljane.

Šola je bila ustanovljena leta 1973 s strani Ramdon Social Welfare Society, ki jo vodi še danes. Otroci lahko pričnejo hoditi v šolo, ko dopolnejo štiri leta, z šestimi pa je prisotnost obvezna. A čeprav je šolanje obvezno, ni predvidenih sankcij za tiste, ki se pouka ne udeležujejo. Razlog neudeležbe je v večini primerov delo na kmetiji. Vendar pa je takih otrok po besedah ravnatelja malo, saj se starši v glavnem zavedajo pomena izobrazbe. Revnim staršem šolnine njihovih otrok ni potrebno plačati. Zato so v šoli otroci razdeljeni v dve skupini. V prvi so otroci, katerih družine so dovolj premožne, da lahko plačajo šolnino, v drugi pa so otroci, katerim šolnine ni potrebno plačevati. Prav za take otroke pridobi šola sponzorje, ki jim plačujejo šolnino.

V sami šoli se nahaja tudi vrtec, za otroke od četrtega do šestega leta, kjer se učenci že učijo jezike. Drugi del šole pa je dvanajst učilnic za dvanajst letnikov, kjer se šola približno tisoč učencev na leto. Šoli pripada tudi internat, kjer stanuje približno 115 učencev iz oddaljenih krajev Ladaka. Voditelj šole je izkušen ravnatelj Eshey Tundup, ki je začel kot učitelj, kasneje kot šolski inšpektor, od leta 1996 pa je ravnatelj. Učiteljski zbor šteje 60 učiteljev. Imajo tudi dva pomočnika ravnatelja. Šola je sestavljena iz več zgradb z učilnicami, laboratoriji, računalniško učilnico, knjižnico, pisarnami in zbornico. Ima tudi veliko zunanjega prostora za različne športne dejavnosti in jutranja srečanja ter tudi budistični tempelj, ki se imenuje gompo.

Sam pouk se prične ob deseti uri, v zimskem času ob enajstih. Tako učenci kot tudi učitelji se zberejo na šolskem dvorišču, kjer molijo k bogu modrosti Mandžušriju, ki naj bi jim pomagal pri zbranosti. Pouk poteka do 16. ure, pozimi do 15:30. Sprotnega ocenjevanja je

bolj malo, zato pa imajo učenci trikrat na leto izpite. Zaradi nadmorske višine Ladaka, ki leži na 3.500 m, so tam zime izredno mrzle (temperatura se spusti do -30°C), šolski prostori pa so neogrevani, zato je šola zaprta od konca decembra pa do začetka marca in takrat imajo otroci počitnice.

Učenci so večinoma zelo disciplinirani. In čeprav delajo tako učenci kot učitelji v zelo skromnih razmerah, ni njihova zavzetost nič manjša kot v kakšni zelo dobro opremljeni evropski šoli (Internet 17).

(Vir: Internet 14)

PRILOGA B: Primer programa na indijski univerzi Jawaharlal Nehru

Predstavila bom primer programa za tuje študente na eni izmed indijskih univerz v šolskem letu 2005/06. Sam program je sestavljen iz šestih študijskih paketov, ki so nadzorovani iz strani centrov, ki predlagajo posamezen program izobraževanja. Meni se je zdel zanimiv program globalnih študij, ki ga je ponudil Center za študijo socialnih sistemov, Šola za družbene vede. Program je razdeljen na dva semester. Monsunski semester traja od 22. julija do 5. decembra, poletni pa od 6. januarja do 12. maja. Zimske počitnice trajajo od 6. decembra pa do 5. januarja, poletne počitnice pa od 13. maja pa do 21. julija.

Monsunski semester (julij – december 2005):

- Indijska družba: Struktura in procesi,
- Družina in sorodstvene vezi v Indiji,
- Sociologija socialne stratifikacije v Indiji,
- Sociologija urbanega življenja v Indiji,
- Moderna indijska sociološka miselnost.

Zimski semester (januar – maj 2006):

- Južnoazijska modernizacija in razvojna perspektiva,
- Globalizacija, mednarodne inštitucije in družba,
- Južnoazijska socialna miselnost in mediji,
- Politika in družba v Indiji,
- Populacija in družba v Indiji,
- Ruralna Indija: Perspektiva agrarnih sprememb in razvoja sociologije znanja (raziskovalne tehnike) (Internet 23).

(Vir: Internet 22)

PRILOGA C: Izobraženost indijskih učiteljev

V tem primeru sem skušala prikazati, da so indijski učitelji dovolj izobraženi, da lahko zasedajo delovna mesta učiteljev tudi drugje po svetu.

V Ameriki se je šola odločila, da poišče učitelja, ki bo imel sposobnosti in znanje, ki jih potrebuje. Šola je bila registrirana na zaposlitveni agenciji v Ameriki, ki se ukvarja z iskanjem in ponujanjem učiteljev na prosta delovna mesta. Agencija je vzpostavila stik s šolo v Indiji, kjer je naletela na učiteljico znanosti, s sposobnostmi, ki so jih potrebovali za zasedbo delovnega mesta v Ameriki. To so sposobnosti, da bi lahko en učitelj poučeval več razredov hkrati. Šola, ki je potrebovala novega učitelja, je bila krščanska, z učenci od vrtca pa do devetega razreda. V letu 2004 so dodali enajsti razred, 2005 pa dvanajstega. Število učiteljev, ki so po veroizpovedi kristjani in učitelji znanosti, pa je majhno. Seveda morajo tudi tekoče govoriti angleško.

Agencija, ki šolam ne zaračunava ničesar, je našla tri kvalificirane kandidate, ki so ustrezali zahtevam šole. Šola je z vsemi tremi kandidati imela razgovor. Z učiteljico iz Indije je pogovor trajal tri ure preko internetne konference, na koncu pa so ji ponudili mesto učiteljice v krščanski šoli v Ameriki. Odgovorni na šoli si niso mislili, da bo iskanje učitelja prišlo tako daleč, hkrati pa so bili presenečeni, kako kvalificirani so Indijci. Izbrana učiteljica je imela magisterij iz znanosti in filozofije. Prav tako pa ima najnižjo stopnjo izobrazbe v znanosti in izobraževanju. Učiteljica uživa v teatru in baletu in je poučevala v Indiji 17 let. Je poročena in ima dva otroke. Poučevala bo deseti razred biologije, deveti razred fiziko in kemijo in sedmi razred splošne znanosti.

Da ne bi prišlo do prevelikega kulturnega šoka, je šola kontaktirala številne priseljence iz Indije. Tako bo ta šok verjetno malo manjši. Tudi vse potrebne papirje za prihod cele družine je uredila šola (Internet 24).

(Vir: Internet 22)